

ДЕКЛЯМАЦІЇ
для
ДІТЕЙ і МОЛОДІ

I. ПАТРІОТИЧНІ ДЕКЛЯМАЦІЇ
II. ВЕСЕЛІ ДЕКЛЯМАЦІЇ

ЗЛАДИВ МИХАЙЛО КУМКА

Накладом і друком „Українського Голосу“
Вінніпег, Канада
— 1937 —

С Н І П

Український Декляматор

ПЕРШИЙ ТОМ

ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

ЗЛАДИВ МИХАЙЛО КУМКА

ПЕРША ЧАСТИНА

- I. Патріотичні деклямації
II. Веселі деклямації
-

Накладом і друком „Українського Голосу”
Вінніпег, Канада
— 1937 —

Printed in Canada

Published and Printed by
Ukrainian Publishing Company of Canada, Limited
Winnipeg, Manitoba, Canada.

ВСТУПНЕ СЛОВО.

У нас в Канаді виринула велика потреба загального декляматора як для молоді, так і для старших. Бо, хоч в нас є вже кілька ріжніх декляматорів, та вони не відповідають вимогам і духові теперішнього часу.

До недавна в нас святкувалися лише Шевченківські роковини. Тепер українські товариства починають що-року святкувати роковини великого письменника Галицької Землі — Івана Франка.

Наша визвольна війна принесла нам пам'ятний Перший Листопад 1918 року, коли то українці усунули австрійську й польську владу в Галичині, а над її столицею, Львовом замаяв український прапор.

22 січня 1918 року проголошено самостійність України на Софійському майдані в Києві.

22 січня 1919 року представники всіх українських земель зібралися до Києва й на Софійському майдані врочисто проголосили Соборність України.

Ці дні стали в нас святами української державності і соборності і їх що-року торжественно святкуються.

Від кількох літ жіночі товариства і молодь широко святкують День Матері. Крім цих починають святкувати теж роковини Лесі Українки, Юрія Федьковича, Свято книжки й ін.

Зо зростом загальної свідомості зростають українські товариства в Канаді, а разом з тим все частіше святкуються ріжні українські національні свята.

Йдучи назустріч цим вимогам, ми й зладили оцей декляматор в двох томах. В першім томі уміщені вірші для дітей і молоді, в другім томі для старших.

ВІДАВЦІ.

ЯК ДЕКЛЯМУВАТИ.

Деклямувати не можна як небудь, оттак, щоб лише машинально й скоро змолоти рядок за рядком від початку до кінця. З такого деклямування нема користі, бо слухачі не будуть мати змоги передумати виголошеного декляматором змісту вірша, та й зовсім нічого не зrozуміють.

Деклямація, як відомо, залежить: 1) від вибору відповідного твору, 2) від гарної вимови звуків і слів (дикції), 3) від уміння ставити в віршах правильно льогічні наголоси і павзи (переводити духа). В деклямації всі ті три елементи мають велике значіння. Щодо останнього, то подам приклади, приведені С. Черкасенком в його „Ялинці”. Коли ми вимовляємо якесь речення, то ми відріжняємо в ньому певне поняття — слово, на котре звертаємо головну увагу. Наприклад, коли вимовляємо речення „ти їздив у місто?” з наголосом на слові „ти”, то тим самим ми питаемося: чи ти їздив, чи хто другий. Льогічний наголос в тому ж реченню на слові „їздив”: „ти їздив у місто?” — значить: ти їздив, чи не їздив, або їздив, чи, може, ходив пішки. Накінець, коли ми ставимо льогічний наголос на останньому розумінню: „у місто”: „ти їздив у місто?” — ми ніби питаемося: ти їздив у місто, чи в ліс, або куди інде.

Таким чином у деклямації є дуже важливою річчю правильно ставити льогічні наголоси, бо від того залежить зміст і враження вірша.

Так само, як взагалі від наголосу (мука, муга) залежить тяжка слова.

Також є важне і вміння робити павзи в де-

клямаций. Шкільний досвід виявляє, що учні чогось люблять зупинятися в кінці кожного рядку вірша, не зважаючи на те, чи стоїть там крапка, чи її нема, чи там треба робити павзу, чи не треба... Діло вчителя, чи улаштовника вечірки, по своєму смаку та в звязку з метою вечірки, вибрati матерiял для деклямациї, розпредiлити вибраний матерiял мiж учнями, розставити самому в зошитовi чи книжечцi учня павзи та льогiчнi наголоси й накiнець самому показати, як треба читати даного вiрша.

Подам приклад, як це робиться. Беру вiдомого вiрша Т. Шевченка „Дiти” й розставляю в ньому льогiчнi наголоси (пiдкresлюю), павзи (хрестиком), бiльш довгi павзи (двома хрестиками). Тодi вiрш оцей матиме такий вигляд:

„Дiти” + Вiрш ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: + +

На Великденъ + на соломѣ
Проти сонца + дiти
Грались собi крашанками
Та ѹ стали хвалитись
Обновами. + + Тому + к святкам
З лиштвою пошили
Сорочечку, + а тiй стьожку, +
Тiй стрiчку купили; +
Кому шапочку смушеву, +
Чобiтки шкаповi, +
Кому свитку. + + Одна тiльки
Сидить без обнови
Сирiточка, + рученята
Сховавши в рукава. + +
— Менi мати купувала. + +
— Менi батько справив. +
— А менi + хрещена мати
Лиштву вишивала. + +
— А я в попа **обiдала,** +
Сирiтка сказала.

— 8 —

Виразно ж, голосно (не крикливо!) виголосити вірша, значить, гарно зрозуміти ідею й думку автора, ю зробити спадщиною слухачів. А це, здається, ю є те, чого хотів і добивався сам автор, коли складав свій твір.

К.

ДО МОЛОДІ.

На вас, завзятці-юнаки,
Борці за щастя України,
Кладу найкращій думки,
Мої сподіванки єдині.

В вас молода ще грає кров,
У вас в думках немає бруду,
Палає в серці ще любов
До обездоленого люду...

Не занехайте ж ви її,
Не розгубіть по світі всує,
Нехай вона ваш дух гартує
У чесній, славній боротьбі!

Бо стоголовий людський кат
Лютує, дужчає що днини...
Не можна тратити і хвилини,
Поки ще стогне темний брат.

Поки живий — мерщій несіть
Сліпому світиво просвіти,
І в серце, смертю повите,
Живу надію закропіть.

Вшануйте рідну його річ,
Назвіть без хитrosti своєю,
І розженіте над землею
Ви непрозору, глупу ніч...

Хай кат жене, а ви любіть
Свою окрадену родину, —
За неї сили до загину,
І навіть душу положіть!

Михайло Старицький.

МЕНІ ТРИНАДЦЯТИЙ МИНАЛО.

Мені тринадцятий минало,
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було, —
Мені так любо, любо стало,
Неначе в Бога...
Уже покликали до паю*)
А я собі у буряні
Молюся Богу; і не знаю,
Чого маленькому мені
Тоді так приязно молилось,
Чого так весело було.
Господнє небо і село,
Ягня, здається, веселилось,
І сонце гріло, не пекло.

Та не довго сонце гріло,
Не довго молилось,
Запекло, почервоніло
І рай запалило.
Мов прокинувся, дивлюся:
Село почорніло,
Боже небо голубее —
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята, --
Не мої ягнята;
Обернувся я на хати, ---
Нема в мене хати.
Не дав мені Бог нічого'
І линули сліззи,
Тяжкі сліззи... А дівчина,
При самій дорозі,
Недалеко коло мене,
Плоскінь вибірала,

*) Продзвонили, щоб паювати, розділювати їжу

Та ї почула, що я плачу:
Прийшла, привігала,
Утирала мої сльози,
І поцілувала ...

Неначе сонце засіяло,
Неначе все на світі стало
Мое: лани, гаї, сади ...
І ми, жартуючи, погнали
Чужі ягнята до води.

Тарас Шевченко.

————— « » —————

РІДНА ШКОЛА.

Школо рідна, школо —
Мати наша мила!
Ти нас всіх пригорнеш,
Як голуб під крила.
 Ти нас всіх навчаєш,
 Як у світі жити,
 Як зло оминати,
 А добро робити.
Пчоли на квіточки —
Діточки до школи,
Збирають там мудрість,
Як мід з квіток пчоли.
 Збирають там мудрість,
 Щоби процвітали,
 Щоби не ходили
 В світі сиротами.
Не лиш той бідує,
Хто мами не має —
Той є найбідніший,
Хто нічо не знає.

М. Підгірянка.

ДО ПРАЦІ ВРАЗ!

Праця, праця, тільки праця
Із недолі вирве нас,
Гей бадьоро за ню братися,
Із недолі визволяться,
Гей до праці враз!
Хто українцем зоветься,
Той не сміє зватися трут,
Хай до праці забереться,
І від ліни отрясеться,
Хай полюбить труд!
О, широка Україно,
Є до праці досить рук,
Хоч нас била ҳуртовина,
Навіть і мала дитина
Натерпілась мук!
Кров і слози, що до моря
Потекли з водою рік,
Нас не визволили з горя;
Та засвітить волі зоря,
Прийде ліпший вік!
Як до праці, мов мурашка,
Кожний щиро стане враз,
Добрий примір та комашка,
Праця буде мов іграшка,
Прийде ліпший час!
Як в неробстві будем ждати,
Коли з неба щось впаде
І в розпуці нарікати,
Тихо слози обтирати,
Доля пропаде!
Отже праця, тільки праця
Із недолі вирве нас,
Гей же щиро за ню братися,
Із недолі визволяться,
Гей до праці враз!

М. Магир.

РІДНА МОВА.

Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, а лиш камінь має.
Як ту мову мож забути, що нею учила
Нас всіх ненька говорити, ненька наша мила?

Як ту мову мож забути? Та-ж звуками тими
Ми до Бога мольби слали ще дітьми малими!
У тій мові ми співали, в ній казки казали,
У тій мові нам минувшість нашу розказали.

Мово рідна, слово рідне, хто вами стидаєсь,
Хто горнеться до чужого — того Бог карає;
Свої його цураються, в хату не пускають,
А чужій як заразу, чуму обминають!

От тому шануйте, діти, рідну нашу мову,
І навчайтесь розмовляти своїм рідним словом!
Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, а лиш камінь має!

Ізидор Воробкевич.

————— «» —————

УЧИТЕСЯ!

Учітесь, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь!
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люди цураються,
В хату не пускають.
Свої діти, мов чужій, ---
І не має злому
На всій землі безконечній
Веселого дому...

Тарас Шевченко.

ПОКЛИК ДО ЗГОДИ Й ЛЮБОВІ.

Любімося, браття, любімся, сестрички!
Хай зависть, ненависть щезає в цей час!
В любові вся сила цілого народу,
Незгода, нещирість загибіль для нас.

Тож всяку незгоду викиньмо з між себе!
Хто ширить незгоду, той ворог для нас!
Лиш в згоді, в любові дійдемо до ціли,
Любитись казав нам Великий Тарас.

Цю заповідь гарну пошануймо друзі,
Гуртуймось, берімся усі за діло,
Не даймось в підмову байдужим неробам,
У гурті, у спілці поборем все зло.

Н. Мрійченко.

«»

МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ.

Ми йдем вперед... В серцях вогень
І молодечі мрії...
На лицах жар... І чар пісень
На устах... Ми ідем гень-гень,
Де світло й правда мріє.

Ми йдем вперед... Спинити нас
Не може жадна сила.
Нас манить світ повен прикрас...
А розгін наш спинить лиш час,
Порив втишить могила.

Ми йдем вперед... Нам не страшні
Терпіння, голод, стужі.
Ми вірим: прийдуть щастя дні...
Тому хоч тілом ми марні,
То духом все ми дужі.

П. В.

ДО РОБОТИ!

Повіяв вітер від півночі,
Нагнав студенну хмару. Сніг
Паде і перестать не хоче;
Вбрає білу шапку оборіг,
Не видно плота, ні воріт
І білій, білій весь наш світ.

А вітер віє, не вгаває,
Мов велітенське помело,
Рови й окопи замітає,
Щоб рівно й чисто скрізь було,
Щоби під білим покривалом
Втомлене поле спочивало.

І тільки людям відпочинку
Нема ніколи. Роб! і Роб!
Зимою так, як літом, синку,
Не спочиває хлібороб,
Ані робітник при варстаті,
Урядник в бюрі, мати в хаті.

Усі працюють. Дармувати
То не годиться і не час,
Бо подивися, милий брате,
Скільки роботи скрізь у нас;
Вона й тебе колись чекає,
Тому — до книжки! Час втікає!

Богдан Лепкий.

«»

ДИТИНО ЗНАЙ!

Дитино, знай, що за Океаном
Твій Рідний Край,
Твій рідний народ там живе великий.
Дитино, знай!

Дитино знай, що там є міліони
Твоїх братів,
Там рідний лан мов море те хвилює
Серед гаїв.
Дитино, знай, той край то Україна,
Твоя земля,
А твій народ в недолі жде полекші,
Святого Дня.
Дитино, знай, як виростеш велика,
То весь свій труд
Ти присвяти, щоб нарід свій звільнити
З недолі пут.

Ю. Шкрумеляк.

————— «» —————

З чужини.

Мама мені говорить,
Що є у мене рідний край,
Струй ясні води, темні бори,
Цвітистий луг, зелений гай...
В зеленім гаю пташків хори.
І серце так говорить.

Мама мені говорить,
Що хоч живу тут в чужині,
Про рідні села, ниви, гори
Не вільно забути мені,
На рідні забути прапори.
І серце так говорить.

Мама мені говорить,
Що прийде день, що прийде час,
Край рідний рамена отворить,
Пригорне скитальців всіх нас,
Повернем під святі прапори!
І серце так говорить.

Марійка Підгірянка.

Я ДИТИНА УКРАЇНСЬКА.

Я дитина українська,
Вкраїнського роду,
Українці — то є назва
Славного народу.

Україна — то край славний
Аж по Чорне Море,
Україна — то лан пишний
І степи і гори.

І як мені України
Щиро не кохати?
Мене ненька по вкраїнськи
Вчила розмовляти.

І як мені України
Щиро не любити?
Мене вчили по вкраїнськи
Господа молити.

За свій рідний край і нарід
Я Господа молю:
Зішли, Боже, Україні
І щастя і волю!

Ю. Шкрумеляк.

————— «» —————

О, НЕ КАЖИ.

О, не кажи,
Що сумно тут на світі,
І не тужи
В молодих літ розцвіті.
І в марімлі
Не шукай собі долі,
А на землі:
По тім терновім полі.

О, не ридай,
Що доля поминула
Тебе — шукай,
Де б тая доля була,
Під кровом стріх,
Там брати плачуть біdnі . . .
Іди, тіш їх!
Ta ж вони твої rіdnі!

Іди, глядай
Просвітних лучів сонця
I їх кидай
На хмарній віконця!
Зривати йди
Цвітки з правди коверця
Тай їх сади
В мужицькі, щирі серця!

Так не кажи,
Що сумно тут на світі,
I не тужи
В молодих літ розцвіті;
I в мар імлі
Не шукай собі долі,
A на землі:
По тім терновім полі!

Марійка Підгірянка.

————— «» —————

ВЕЛИКА ПРАВДА.

Помагай все другим!
Треба помагати,
Бо не штука тільки брати,
Треба теж давати.
Ти живеш у хаті,
Їзи по гостинці,

А не ти побудував їх, --
Збудували інші!
Вчишся рахувати,
Книжечки читаєш, —
Інші люди видумали,
А ти користаєш!
Тямже-ж, що для тебе
Інші працювали, —
Ще й такій, що нічого
Про тебе не знали!
А коли-б не мама,
І коли-б не батько,
Згинуло-б дитятко зараз —
Кругле сиротятко!
Помагай все іншим,
Бо усі ми браття,
А всі люди — Божі діти —
Спільна для всіх праця!

Г. Костельник.

«»

НАУКА — НЕ МУКА!

Вже почалася наука!
Пильним дітям — це не мука,
Лиш лінівим це тягар, —
А всім ченним — скажу сміло,
Це завжди приємне діло,
Благодать і Божий дар!
Щось нове щодня пізнати,
Щось цікаве прочитати —
Про світ Божий і людий,
Це є дуже важна справа
І зате всім пильним слава —
Знає це й школяр малий!
Щоб нового щось навчитись,
Варто трохи й потрудитись,

Це святий і чесний труд:
Як незнане щось пізнаю,
То неначе підростаю,
І радіє моя грудь!

Як нового щось навчуся,
То немов до сонця пнуся,
Набирає світла ум;
А хто школи з нас не любить,
Той себе у пітьмі губить,
Той сліпий, а в мозку шум!
Гей, охочо до науки
Прикладаймо свої руки.
Щоб у світлі нам рости!
Нумо в мудрости зростати,
Щастя-долі добувати,
Любі сестри і брати! .

Олег Підгірський.

«»

ЧОГО МЕНІ ЖАЛЬ?

З летів би я ген високо
Де нё сягне людське око;
Лише жаль мені вас, села,
Де піснь тужна, невесела
Кривди й болі все
Голосить ...

Де крівавим потом росить —
Брат в неволі рідні ниви —
Вітер пісні ті тужливі
Й сліз гіренських — ціле море
Понад ліси — понад гори
В небеса несе ...

Злинув би я на край світа
В ясну нічку — серед літа

Як цей вітер буйний в полі,
Що гне квітку на роздолі,
Тільки тебе жаль
 Мій краю...

Жаль могил, що тут дрімають,
Де за Свободу і Волю
Герої в кровавім бою
Тихим сном поклались спати
І ждуть mestників завзятих,
 Лиш мені їх жаль...

О. Браташ.

— — — «» — — —

ОТЧЕ НАШ!

Отче наш, що в небі єси,
Україну нам спаси.
Най святиться Твоє ім'я
 й українське знамя.

Най Твоє царство нам прийде —
 зірницею зійде.
Най воля Твоя буде нам,
 України синам.

Дай хліб насущний з рук Твоїх —
 науку для нас всіх.
Провини наші одпусти,
 як всім одпустим й ми.

Від нас покусу відверни,
 від зради заслони.
Від лукавого нас ізбави
 й Україну прослави!

Марійка Підгірянка.

ЛИХА ДИТИНА.

3 хати синок утікає:
Бідна мати завертає:

— А вернися, любий Гриню,
Нехай личко тобі вмию!

— Ей! мати, не журися:
Піде з гори дрібен дощик,
Мені личко ополощить.

— Чекай, сину, я притьмом
Отру тебе ручником!

— Ей! мати, не журися:
В чистім полі вітер віє,
Він осушить, розігріє.

— Ходи ж сюди, любий сину,
Най розчешу головину!

— Ей! мати, не журися:
В густім лісі є тернина,
Розчешеться головина.

— Не йди сину в ліси темні!
Там розбійники непевні!

— Ей! мати, не журися:
Розбійники мене знають,
Як побачуть, принітають.

Та й пішов Гринько від мами,
Йшов полями, манівцями - -
З розбійником побратався
І пішов за гори, ріки,
Та й пропав на вічні віки.

ДОБРА ДИТИНА.

Мати хату замітала,
А дитина щебетала:

— Вмий, мамусю, личко й носик,
Ромчик тебе дуже просить!

— Ах! серденько-дитино:
Личко й носик тобі вмию,
Очка, ушка і ще шию.

— Отри личко, люба нене,
Бо водиця тече з мене!

— Ах! серденько-дитино:
Отру тебе ручником,
Зварю кашки з молочком.

— Розчеси мені головку,
Та проведи молитовку!

— Ах! серденько-дитино:
І розчешу й проведу,
Поцілую й попещу.

— І до школи на науку,
Подай, нене, свою руку!

— Ах! серденько-дитино:
І до школи проведу,
Вступлю в церкву й помолюсь.

Так наш Ромцьо підростає,
Рідну матір потішає.
Ненька сином радіє,
І пестить і пригортає,
На добро його навчає.

О. Горицвіт.

УВАГА: — На сцену виходять одночасно два хлопчики і один виголошує вірш про лиху дитину, а коли скінчить, то другий зараз починає декламувати вірш про добру дитину

РІДНА ЗЕМЛЯ.

Землиці своїй вірним будь,
Для Неї хай палає грудь!
Для Неї, добрий Неньки син,
Присвячуй всі думки і чин.
Життя за Неї в дар неси,
Очима й щитом стережи,
Як ворог злий у дні трівоги
В святынь її вірвесь пороги.

Поля, ліси ті, струї вод
Добув віками наш народ,
Прадідний оре тутки лан
Не зайди-раб, а сам свій пан.
В ті ниви силу сил вложив,
Ух предків наших піт скропив,
Предківський дух пала над ними,
Тому для нас вони святыми.

А як колись прийдесь тобі
Шукати долі в чужині,
Про рідну землю ізгадай,
Мерщій до Неї повертай!
І припади до рідних нив,
Де вік дитячий ти прожив
І поклянися: до загину
Остать Вкраїни вірним сином!

Степан Горський.

«»

ДО МОЛОДІ.

Не знаю,
Мій рідний занедбаний краю,
Чи діти
Захочуть на тебе робити?
Чи встане

До праці юнацтво обране?
Чи зможе
Подужати змагання вороже?
Вставаймо,
Та руки на згоду подаймо!
До бою
З ворожою силою злою!
Повсюди
Прокинутися стомлені люди,
Спочине
Знесилене серце Вкраїни.
А діти
До царства добра і освіти
Що року
Топтатимуть стежку широку.

П. Капельгородський.

————— « » —————

С И Р О Т И Н А.

Н е той сиротина,
Кого рід не знає,
У кого хатини
І худоби немає.
Не той сиротина,
Хто ходить в десятці,
У кого свитина —
Вся латка на латці ...
Аби була в його
Голова та руки,
Любов до народу,
Волі і науки, —
Він не сиротина,
Він родичів має:
Він краю дитина,
І край його знає.

О. Кониський.

ВІЙСЬКО.

Всі бачили з вас, діточки,
Як військо машерує,
Як йдуть у бій Січовики,
Як сотник командує.

Це не так ще давно було,
Як стрільці воювали,
За Україну пресвяту
Кров свою проливали.

Тож наші хлопці школярі
Стрільців не забувають,
На павзах в школі, на дворі
„Зицирку” управляють.

Стають у довгій ряди:
„Позір!” неначе криця
І так марш, марш — сюди, туди,
Всі під командою Гриця.

А Гриць шаблюку з патичка
Підносить ген високо,
Кричить і учить і гука
І жмуриТЬ грізно око.

В баняк бє Ромко замісьць сурм,
І кожний наш хлопчина
Йде з криком й піснею на штурм.
„Не вмерла Україна!”

Ол. Бабій.

НАШІ ДІТИ.

Маленькі наші ноги, —
Та знають, куди йти:
На службу Україні
Ідім сестри й брати.

Маленькі наші руки,
Та кріпнуть і ростуть,
На службу Україні
Весь труд свій віддадуть.

Діточі наші серця,
Та щире в них чуття,
Любити Україну
Будуть ціле життя.

Маленькі наші ноги,
Та знають свою путь:
На службу Україні
Як виростуть, підуть.

Марійка Підгірянка.

————— «» —————

НАЙДОРОЖЧА ПЕРЛИНА.

Бачив я усякі перли
І коштовні самоцвіти.
Але є одна перлина,
Що з усіх найкраща в світі.

Купувати її не можна,
Або нею торгувати;
Її часто мають бідні,
І частіше ніж багаті.

Ту перліну не дістати
Ні з печер землі, ні з моря:
Тілько той її знаходить,
Хто чутким родивсь до горя.

Одібрати її не зможе
Ніяка злоба несита.
Перла та — слюза святая,
За нещасний люд пролита.

В. Самійленко.

ЯКА Я ЩАСЛИВА.

(Декламація для дівчини).

Яка я щаслива, що я українка,
Що росту на славу — яка я щаслива,
Що ти, Україно, — землею моєю
І моєю люба — наша — рідна нива!

Яка я щаслива, що та рідна мова
Така, гей би дзвони — звучна і барвиста,
Що моя — та рідна і своя здорова,
Ой, яка ж бо наша рідна мова чиста!

Хоч би мені дав хто золотій гори
За ту Україну — де рідная нива,
Не хочу нічого — бо я горда з того,
Що я українка. Яка я щаслива!

Яка я щаслива, що я українка!
За нішо на світі не дам тої чести —
Земле моя рідна — стріхो соломяна,
Поможіть прапор цей гідно мені нести!

Хоч би мені треба дать життя у жертви,
Двигну чоло гордо — я на все готова —
Ворогам я кину: вірю в Україну! --
Будь же Україно ти во вік здоровав!

I. Трешневська.

————— «» —————

НЕ ПЛАЧТЕ БАТЬКИ!

Не плачте батьки, що ваш край в неволі,
Що скрізь для вас лише тюрми...
Ніхто не виплакав собі ще долі
Навіть кровавими слізми.

Не плачте, бо кому потрібні
Ті ваші сльози, ті журби?

Узбройтесь в бодрість й станьте гідні,
Як вільний народ -- не раби!
Не нарікайте, що вас всі лишили,
На поміч нічию ви не ждіть...
Зберіть разом свої останні сили —
Самі до щастя свого йдіть!
А як вам сил колись не стане,
То покоління молоде
Піде за вашими слідами —
Воно до волі шлях знайде!

Г. Михалюньо.

«»

Я УКРАЇНЕЦЬ.

Я є українець!
Всім говорю сміло:
Любити свій народ,
То святеє діло!
Все по українськи
Буду говорити,
Лиш по українськи
Господа молити.
Хоч і чужі мови
Буду колись знати,
Та рідну найбільше
Буду шанувати.
І мову і віру
І рідні звичаї —
Бо все, що нам рідне,
Серденько кохає.
Нехай Україні
В потребі поможетe
Любов моя щира —
Так дай мені Боже!

Ю. Ігорків.

УВАГА: Коли декламує дівчина, то нехай зачинає так Я є українка!

БУДЬТЕ ЯК ЦВІТИ!

Як то гарно, як то мило,
Як до школи прийдуть діти,
Всі причесані, обмиті
І чистенько приодіті.

Глянеш, мило усміхнешся,
Серце радується в груди,
Гарні діти, не ліниви,
Видно з них потіха буде.

Але як то неприємно,
Як ті діти всі недбайки,
Як їм треба що дня ганьби,
Що дня крику, сварки, лайки.

Тут сидить Стецько кудлатий,
Там сидить обдерта Танька,
Тут дрімає Сень мурзатий,
Там вертиться вперта Манька . . .

І аж сумно серцю стане,
Коли в школі таких видно,
І дітей таких учили
Неприємно, навіть стидно!

Щоб приємно йшла наука,
Памятайте, любі діти,
Будьте все такі чистенькі,
Як на весну Божі цвіти!

M. Magir.

————— «» —————

ХТО Я?

Як спитають мене люди,
Хто я, тоді скажу їм,
Що я українець щирий.
Український в мене дім!

І для України в мене
Серце із любови бє,
Я за рідну Україну
Віддам все життя своє.
Люблю землю українську
Усім серцем, з усіх сил,
А любові цеї вчуся
Від насипаних могил.
В цих могилах сплять герої,
Що у хвилю у страшну
Буйні голови поклали
За рідню й за вітчину.
І як ці герої впали,
Так і я усе готов —
За Вкраїну жертвувати
Все: життя, майно і кров.

П. Ш.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ.

Тішся, дитино, поки ще маленька
Ти ж бо живеш на весні,
Ще твоя думка літає злегенька,
Мрії твої ще у сні.
Мрія полине із думкою вкупці
Геть у чарівні світа,
Крил не втінай ти сизій голубці,
Хай вона вільно літа!
Чи памятаєш ту казку дивницю,
Як то колись принесла
Тую цілющу — живущу водицю,
Дрібна пташина мала?
Й страшні не були дикі простори,
Бескиди й хвилі шумкі,
Перелітала найвищі гори, —
Мала крильцята прудкі.

Так твоя мрія швиденько полине,
Тільки їй волю даси,
І з чарівної принесе країни
Краплю живої роси.

I як приступить журба невисипуща
Та до серденька твого,
Тая росиця живуща — цілюща
Буде живити його.

Хай же та мрія із думкою вкупці
Лине в незнані світа!
Крил не втінай ти сизій голубці,
Хай вона вільно літа!

Леся Українка.

«»

НАШІЙ ДІТВОРІ.

Все, все нам забрали
Лиш нашої слави
Невялий лишився вінець.
Убили, убили
Усі наши сили,
Однак не убили сердець.

Пора, любі діти,
Чола замайти
Невялим надії вінцем.
Пора, любі діти,
Серця запалити
Могутнім любови вогнем.

Надія до бою
За кращую долю
Нас в дружніх рядах поведе.
Святий жар любови
Спалить всі окови —
В світ волі нас всіх понесе!

Михайло Дороцький.

СЛОВО УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ.

Хто ти, хлопчику маленький?

Син я України-Неньки!
Українцем я зовуся
Й тою назвою горджуся!

А по чим тебе пізнаю?

По вкраїнському звичаю.
В мене вдача щира й сміла,
І відвага духа й тіла,
І душа моя здорова,
Українська в мене мова.

А скажи, де край твій рідний?

Там, де неба круг погідний,
Там, де сонце сяє ясне
На вкраїнські діти красні;
Де лани, степи безкраї,
Де орел буйний літає,
Де Карпат вершки високі,
Де потоків дна глибокі;
Де Дністер і хвилі Прута,
Де Дніпро, старий Славута;
Де високі могили,
Що в них голови зложили
Мої предки в лютім бою,
За Вкрайну любу свою.

Як поможеш свому люду?

Пильно все учитись буду,
Щоб свої мене любили,
А чужі щоби цінили,
Щоб про мій народ питали.
Україну шанували.
Чи при праці, чи в забаві.
Все послужу рідній справі

Ні маєтку ані труду
Жалувати я не буду,
Щоб народові Вкраїни
Помогти устать з руїни, —
Все зумію перенести
Для Вкраїни слави й честі!
Господа буду благати,
Щоб нам дав добра діждати!

Ю. Шкрумеляк.

УВАГА: Цей вірш може декламувати хлопець або дівчина.
Коли декламує дівчина, то треба зачати так:

„Хо ти, дівчинко маленька?
Лоня України-Неньки!
Українкою зовуся —
І тою назвою горджуся!”

а далі вже однакова декламація для хлопця й дівчини.
Питання може ставити хтось другий на сцені, а може й сам декламатор виголошувати іх трохи зміненим голосом.

«»

ВСТАНЕ УКРАЇНА.

Ті старші наші сестри, побратими,
Про важні справи не мовлять з малими.

Вони гадають, що для дитини
Не зрозуміле горе України.

Гей, гей, на це ім'я серденко скаче,
З утіхи скаче і з жалю враз плаче.

Бо хоч і дитина — все ж я тільки знаю:
„Україна” — це Ти, мій рідний краю!

Зачув, затямив я вже й наші дії,
Україну нам взяли люде злії.

Колись були у нас князі й гетьмани,
А нині нас давлять тяжкі кайдани.

Ой, діїв наших свідками могили,
Що густо, густо весь наш край покрили.

Їх вид завзяття будить у серденьку:
З неволі встанеш Україно-Ненько!

Ростуть, ростуть нам соколові крила
І твоя вернеться і слава й сила.

Верне України і сила і слава,
Бо ми здобудем свободу і право.

У. К.

«»

ЗАКЛІК.

В смутку, в радості, — ніколи
Не забудь Рідної Школи!
Рідна Школа, так сказати,
Твоїм дітям, ніби мати,
Ніби друга мати рідна,
Щира, добра, тільки бідна.
Рада б школа світ просвіти
Понести між наші діти,
Рідним словом їх навчити,
Як цінити і любити
Все, що наше рідне, власне,
Добре, чесне, гарне, ясне, —
Щоб у світі не пропала
Наша правда, наша слава,
І щоб наша творча сила
Розгорнула дужі крила,
Щоб ми певною ходою
Йшли за правдою святою
Там, де сяють ідеали, —
Щоб ми в пітьмі не пропали!

Ах, чого та школа рідна
(Тая рідна, але бідна),
Не бажає, не гадає!
Так щож? — засобів не має.
Хто ж тоді, скажіть, мій Боже,
Пособить її й поможе,
Як не ми?... Це ж наша справа,
Пособім, щоб не пропала!

В смутку, радости, — ніколи
Не забудь Рідної Школи!

Богдан Лепкий.

«»

ХТО ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ?

Хто любить Україну? Чи питати треба?
Той, — хто шле молитви за ней до неба;
Хто шепче що днини: Боже Всемогучий!
Дай сонця світ ясний на той край родючий,
Що вам завдавала стільки сліз і болю.
На ті села бідні, на ту чорну долю,

Хто любить Україну? Той, хто все працює —
Дорогих хвиль будня дурно не марнує ...
Чи праця велика і славна для світа,
Чи тиха, спокійна — вбого приодіта;
Хто цеглу по цеглі на будову зносить,
Хто потом перлистим своє чоло росить ...

Той любить Україну, хто в своїй любові
Минувшину бачить — скрупну у крові —
Хто знає, як цвила колишня слава,
Коли над народом пишалась булава;
Хто рівно тих цінить, що живуть в палаті
І тих, що в бідненькій проживають хаті ...

Той любить Україну — у чиїй груди
Серце бесь, як чує пісню рідну всюди ...
Хто любить ті гори і ріки й могили,
Де дідові кости в заранні спочили.
Хто все те шанує і хто тут щасливий —
Той любить Вкраїну — той є син правдивий...

I. Трешневська.

«»

МЕНІ ОДНАКОВО ...

Мені однаково, чи буду
Я жити в Україні, чи ні,
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині ---
Однаковісенько мені!

В неволі виріс, між чужими,
І, неоплаканий своїми,
В неволі плачуши умру,
І все з собою заберу,
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій — не своїй землі.
І не помяне батько з сином,
Не скаже синові: „Молись,
Молися, сину: за Вкраїну
Його замучили колись”.

Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні.
Ta не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, — і в вогні
Її окраденую збудять ...
Ох, не однаково мені!

Тарас Шевченко.

ПОКЛІН РІДНІЙ ШКОЛІ.

(Декламація для дівчини, учениці 4 класи
Рідної Школи).

Коли я мала років шість
Взяв батько мене за руку
І торжественно, мов у храм,
Повів до школи на nauку.
Мене чомусь окутав страх,
Дорогою ціла тремтіла,
До батенька тулилась я —
І так до нього шепотіла:
— Мій батеньку, скажи мені,
Чи там у тій незнаній школі
Не будуть кривдити мене?
Та ж там чужих дітей доволі...
А батько мій сказав на це:
— Спокійна будь, моя дитино!
У Рідній Школі всі свої,
А діти всі — одна родина.
Бо Рілна Школа не чужа,
Вона, це наша спільна Мати,
Що вчить любити рідний край,
Для нього жити й працювати.

* * *

Від вписів тих якраз тепер
Чотири роки проминуло,
А я батьківських щиріх слів
І до сьогодні не забула.

І правду батенько казав!
У Рідній Школі діти —
Одна рідня, одна семя, —
Мов різnobарвні квіти.
О, Рідна Школо, честь тобі,
За піклування, за nauки,
Бо ти навчила народ мій
Любити щиро, без принуки.

Жий, Рідна Школо, много літ,
Рости, всенародня святине!
А за добро, прийми поклін
Від української дитини.

Дмитро Макогон.

«»

ДО ШКОЛИ.

І знов малі робітники ідете в труд —
І знов вас довгі дні мозолів ждуть —
І знов небавом загуде дрібний ваш крок,
Життя і радість вносячи в глухий куток.
Я бачу вас. Як журавлів осінній ключ,
У вирей світла летите по правди луч.

Де пальма в сонцю гріє стать, де вічний сніг,
Степами, лісом тупотять ніжки малих.
Не спинить похід їх вперед зима ні жар,
Вгору летіли б смільчаки до синіх хмар.
Назустріч сонцю враз спішить дітвора вся,
З падат вельмож, зпід курних стріх, з доріг
[життя.

I ті там, долі пестії, що ситі все,
I ті, що голод їхній брат, їм сили жре.
Могутня армія, найкраща рать землі,
Літами діти ще, а серцем лицарі,
З найтяжчим ворогом стають в борбу,
Щоб сонце на престол підняти, звалити тьму.

Ідіть! I хай вам Бог пішле щасливу путь —
I хай з дня на день ваших військ ряди ростуть.
Сотки сердець цілого світа вам бੋ в привіт,
Бо ви землі несете щастя, надії цвіт,
Бо кожен крок ваш наперед у школи храм,
Це поступ людства на шляху до правди брам.

Чайка Дністрова.

ПРИВІТ РІДНІЙ ШКОЛІ.

Іт вже літечко наспіло,
Червень полем грає,
Ясне сонічко пригріло,
Цвіти забавляє.
Гей, розцвілисъ пишні цвіти
Долами, горами,
А між цвіттям наші діти
Рушили рядами.
Гей, кому то наші діти
Цвіти рвуть на полі?
З них сплетутъ віночок пишний
Нашій Рідній Школі!
Бо в цей місяць — треба знати —
В Рідній Школі свято, —
Гей, виходьте, діти, з хати —
Чи є вас багато?
Стали діти під горою,
Як цвіти у лузі, —
А всі діти між собою
Щиренськії друзі.
Стали діти, заспівали,
Голосочки чисті —
Під небеса залунали
Ясні, проміністі.
— Нехай живе й процвітає
Наша Школа Рідна,
Хай усіх добра навчає,
Вона того гідна!
— А ми всі у Рідну Школу
Линемо серцями,
Не забудемо ніколи,
Як рідної мами!
— Рідношкільні заповіти
До серця приймемо,
З ними, українські діти,
Цвіт щастя знайдемо!

Олег Підгірський.

ВІТЧИНА.

Вітчина, дитино,
То цілий цей край,
Ліси й полонини,
І той луг і гай,
І потік, де хвиля
Під сонця блеск гра,
Те все, ах усе те
Вітчина твоя...

Вітчина, дитино,
То ряди тих хат...
Де орач працює —
Він рідний твій брат —
Заквітчані ниви
І птичок тих тьма,
Те все, ах усе те
Вітчина твоя...

Вітчина, дитино,
То город сильний,
Де живе в змаганні
Нарід невільний...
В праці й вірі в Бога
Вся його краса —
Те все, ах усе те
Вітчина твоя...

Вітчина, дитино,
То смуги тих рік,
Що зрошують землю
Від віка по вік. —
І гори високі,
Де тягнеться імла —
Те все, ах усе те
Вітчина твоя...

Вітчина, дитино.
То гробів тих світ,

Де лежать герої —
Коло внука дід,
Де в землю злилися
І піт і сльоза,
Те все, все, дитино,
Вітчина твоя...

I. T.

«»

УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНИ.

Чи ти знаєш вже, дитино,
Свою неніку Україну,
Ї ріки, ї гори,
І широкій простори,
Де народ наш сіє, оре?
Чи ти знаєш вже, дитино,
Тую славну Україну,
Ту давну козацьку волю,
І незгоду і недолю,
Що загнала нас в неволю?
Чи ти знаєш вже, дитино,
Хто ту неніку Україну
Закував в тяжкі кайдани
І гадав, що вже не встане,
Що умре й сліду не стане?
Гей учіться, любі діти,
України буйні цвіти,
Собі очі протирайте
І в науці виростайте!
Ліпшу долю добувайте!
Де наука, там і доля;
Де є сила, там і воля.
Там багацтво, де є труди,
Згода там, де мудрі люди.
А коли ж у нас так буде?

Треба вчитись, працювати,
Щоби всі шляхи пізнати:
І до правди і до волі
І до щастя і до долі,
Бо загинем в тьмі, в неволі!

М. Магир.

«»

В СЕЛЯНСЬКІЙ ХАТІ.

(Цей вірш може декламувати хлопець
або дівчина на Святі Просвіти).

Чогось батько зажурився,
Сумує, нудьгує,
Сидить собі кінець столу,
Щось важко міркує.

Що часи важкі настали,
Нема на податки,
Діти в бідній одежині,
Латка коло латки.

Нагло срібний голос доні
Розвеселив хату:
„Не сумуйте, не нудьгуйте,
„Не журіться, тату!

„Я ж читала вам учора
„І мамі і теті,
„Як то гарно там писали
„У вашій газеті.

„Шо як хто з вас який клопіт
„Або смutoқ має,
„Хай у вечір до читальні
„Чимдуж поспішає.

„А в читальні там свідомі
„І розумні люди,
„Порадять вас і потішать,
„Зараз легче буде!”

Схаменувся рідний батько:
„Правду, доню, кажеш!
„Хоч сам два дні розважаєш,
„Себе не розважиш!

„А з людьми як поговориш
„Розумно, сердечно,
„То й на смуток добрий спосіб
„Знайдеться безпечно!

„Піду і я до читальні
„Та й між людьми сяду.
„Дякую тобі, дитино,
„За розумну раду!”

Пішов батько, — а дитина
Молиться до Бога:
„Боже! Хай від нас пропаде
„Смуток і тривога!

„Дай, Господи, щоби батько
„Більше не журилисъ,
„Щоб були завжли веселі
„Й з нами не сварилисъ”.

Так молиться, а над нею
Янгол- дух літає
І дитині до сердечка
Потіху вливає:

„Радуйся, дитино добра,
„Бог чув мольби щирі.
„Прийде час і заживете
„У добрі та в мірі.

„Як батьків на добре радять
„Навіть малі діти,
„Всі горнуться до науки,
„До світла просвіти, —
„То вже скоро над народом
„Сонце засіяє,
„І знайде вас добра доля,
„Що світом блукає!”

Ю. Шкрумеляк.

«»

ДЕ УКРАЇНА?

Україна в давній славі,
В козацьких пригодах,
На заквітчаних левадах,
В рідних синіх водах.

Україна в тих долинах
І високих горах,
На степах буйних, широких,
У гаях, у борах.

Україна в білих селах,
У густих садочках,
Я хрещатому барвінку,
У синіх квіточках.

Україна на яворах
Пташкою співає,
На стрілецькії могили
Голову схиляє.

Україна в чорноземі,
Що родить пшеницю, —
В глибинах, що дають нафту
І сіль — сировицю.

Україна в рідній мові
І в пісні прекрасній, —
Україна в рідній школі,
В майбутності ясній.

Україна в хатах чистих,
І в сільській церковці, —
У дитячому серденьку,
В розумній головці.

Україна в ясних зорях,
В сонці, що над нами, —
І в очах добрячих, ясних,
Рідненької мами.

Ю. Шкрумеляк.

————— «» —————

РІДНА МОВА.

■ чужій мові все висловиш,
Все, що тільки розум знає,
Всі мудрощі цього світу,
Все, що тілу долягає.

Лиш, що серце чує-знає,
Що доляга душі біdnій,
Щиро скажеш в мові своїй,
Скажеш тільки в мові рідній.

Будьмо горді з неї, браття,
Не даруймо ані слова,
Бо то перла, квітка красна
Тая рідна наша мова!

М. Петрів.

У КРАЇНА.

Україно, моя Нене,
Возьми хоч би життя в мене,
Як на славу, добро Твоє,
Чим для мене життя моє?

Краю рідний, вітчинонько!
Миць серцю голубонько!
Чом же Тебе мряки вкрили,
Ріки кровію запили?

Рідна наша Ненько-Мати,
Чи вже будеш загибати?
Тяжкий ворог наш лютує,
Тебе мучить і катує!

А ми Твої рідні діти
Хотіли б все пропертіти,
Путом ворог вяже руки,
Не зменшимо Твої муки.

I що ж, наша Україно,
Хоч Тя любим до загину,
Головою Тобі ложим,
Може чей Тобі поможем!

Не можемо Тебезвести,
З тої пропасти піднести,
В котрій лежиш... ми змагаєм,
Ta не можем... сил нс маєм!!

Ах будь ласкав, миць Боже.
Твоя ласка нас споможе,
Сил до борби дай без впину,
A здигнемо Україну'

Ірма Остапівна.

ХТО ТИ Є?

Подорожний стрінув раз
Хлопчика малого—
Та ѹ прикликав він його
І каже до нього:
— Скажи мені хлопчику,
Що ти за людина?
— „Українець, пане мій!” —
Відповів хлопчина.
— А хто ж тобі це сказав? —
Став той знов питати.
— „Я сам знаю, пане мій,
Бо вмію читати!
Я читав — каже хлопя —
Вже багато, пане,
Та такі дива, що аж
Волос дубом стане.
Перш читав я, хто ми є . . . ”
— Та хто ж? — той питає.
— „Українці! — пане мій!” —
Іvasь повідає.
— А чому ж ти українець?
Хотів би я знати!
— „Як ви, пане, не знаєте,
То мушу сказати: —
Я вродився українцем,
Я син України, --
По українськи говорю
І молюся що днини.
По українськи співаю
Рідні гарні пісні,
Я гадаю, що ті пісні
Також і вам звісті.
При забаві по вкраїнськи
З дітьми розмовляю,
Українців тата, брата,
Сестру й маму маю.

ОХРІМ У ВОВЧІЙ ЯМІ.

(Казкова загадка на сучасну тему).

У вовчу яму впав Охрім,
Як на весілля йшов.
І наче з неба ясний грім —
Там вовка вже найшов.
І кинувся до нього вовк,
Зубами тільки: клап!
Охрім зі страху аж пожовк,
І скрипку в руки хап!
Та нуже грати зі всіх сил,
Бо був музика раз!
А вовк спинився перед ним
Ще саме в добрий час.
„Однаково тебе я зїм,
Хоч смійся, хоч ридай!
Обід я мати му смачний —
Тепер одначе грай!
„Бо дуже я люблю концерт!
І шлунок панський мій,
Бодай від того стравить вщерть,
Шо проковтнув, як стій!”
І став вовк вити, вторуватъ,
Та раптом струна: трас!
Потім пішла і друга спать
І третя ще за час.
Тепер у вовчій ямі гра
На пів живий Охрім,
Останню струну він втеря,
І буде вже по нім!
Ніхто на поміч не біжить,
Охріме, ти пропав!
Гляди ж, щоб ти ще хоч сто літ
На своїй струні грав!

(Боз.)

МІЙ КРАЙ.

I.

Україна — край мій рідний
Від Кавказу по Карпати,
І веселий і свободний
І великий і багатий.
Де є в світі краці ріки,
Як Дністер, Дніпро-Славута?
Хто покине їх на віки,
Тому в серці вічна смута.
Де є в світі краці гори,
Де таке повітря свіже?
Де шумлять так гарно бори
І філює спіле збіже?
Де ясніше сонце світить,
Де гарніше зорі сяють?
Де ж солодше пахнуть цвіти —
Як у нашім любім краю!

II.

Київ -- серце України
І найстарше місто в світі,
Хоч пройшов усякі зміни,
Гарний все — в зимі, чи в літі.
Там церкви золотобаний,
А в них дзвони сріблом куті;
Як задзвонять на свитанні,
То на всю Вкраїну чутні.

III.

Коло Києва чи Львова —
Де приїду — дома всюди,
Де поступлю — рідна мова,
Де погляну — рідні люди.
Роботящи підгірянці,
Як вогонь пам'кі гуцули,

І сміливі куоанці,
Що ще Січі не забули.
І розважні подоляни
І полтавці — соловії,
Бойки, лемки, волиняки, —
Все ото брати однії.
Бо від Сяну до Кавказу,
На степах, чи полонині,
Тризуб має до приказу
І пропори жовто-сині.

Р. Купчинський.

————— «» —————

ЧЕСТЬ РОБОТИ!

Хто іде в глибінь землі,
Або молотом махає,
Хто іглою знов собі
Хліб насущний добуває,
Хто за плугом піт свій лле,
Хто від праці спину гне —
Честь ім! Слава їх трудам!
Слава кожній каплі поту!
Честь мозолистим рукам!
Ми шануймо їх роботу!
Не забудьмо і про тих,
Що для просвіти працюють,
Кормлять нас умом своїм,
Кращу долю нам готують.
Честь і слава їх трудам!
Слава кожній каплі поту!
Честь мозолистим рукам!
Ми шануймо їх роботу!

„Дзвінок”.

УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ.

Гей, велика Україна!
Має гори та долини,
Стави, ріки й Чорне море,
Коло берегів прозоре.
А над ними міста, села,
Наша пісня в них весела,
Рідна пісня, рідна мова —
Дивні чари того слова.
А, як в пісні різні тони —
Так народу міліони
Українського побачиш.
Серце з радості аж скаче!
Український нарід гожий.
Над ним чути голос Божий.
Землю славну, не погану,
Він засів нам Богом дану.
Подоляни на Поділлю,
Підгіряни на Підгірю.
Де Черемош, Прут — гуцули —
Ви про них вже може чули?
Від Попраду до Ослави,
Лемки там позасідали.
Бойки над Ужем, над Сяном
І Бистрицею — під Горганом.
Там сидять знов буковинці,
Де Вижниця та Чернівці.
Волиняки там, де Волинь,
Дубно, Рівне й ріка Горинь.
А де Прип'ять — там Полісся
Серед болот й серед ліса.
Покутяни на Покуті,
Коломия там і Кути.
Над Дністром — там наддністриянці,
Над Дніпром знов наддніпрянці.
Де Полтава — там полтавці,
Під Кавказом — то кубани.

Понад Тису — долиняни,
А над Доном — слобожани.
За горами Закарпаття —
Скрізь живуть там наші браття.
Понад морем чорноморці,
Всі ми добрі українці.
Тут родились, працювали,
Тут боролись й умирали.
Україну полюбили,
Бо вона усіх нас живить.
Ах, яка ж це земля красна —
Українська, наша власна!

Білоданчик.

«»

В БОРБІ ЗА ЖИЗНЬ.

В борбі за жизнь, для себе чи для брата,
Палкий юначе не забудь одного:
В тобі самім вся поміч і заплата.

Чи маєш матір, батька дорогоого,
Зріс в теплій хаті плеканий ріднею —
Люби їх, — кине жизнь колись самого..

Знайшов ти друга з ясною душою,
З порадою в потребі, без облуди —
Ціни дружбу, прийдесь розстатись з нею.

Без милости, козаче, в світ, на труди
Жизнь гонить нас. Тож жий, трудись, і много
Не сподівайсь. Хоч люди — добрі люди.

А не побачиш плодів труду свого,
І смерть підкосить в цвіті жизни силу,
І впадеш край прапору золотого —
Погляне дехто може на могилу.

В. Корженко.

С В І Т Л О.

В бою — із тьмою —
Світла здобудь,
Світло — до долі —
Вкаже нам путь . . .
Долю і волю
Світло нам дасть.
Щезне, загине
Зла темна влада . . .
Світла шукаймо —
Світла у тьмі,
Щоб нам не жити
Вічно в ярмі . . .
Світло поборе
Міць ворогів,
Щезне темрява,
З нею неслава,
Ганьба рабів . . .
Клубляться гади,
В дебрах на дні,
Линуть до сонця
Орли вільні!
З тьмою до бою
Станьмо і ми
Землі оцеї
Вірні доньки.
Маймо відвагу
Стати при стягу,
Жити і бути,
Щастя здобути.
Славу і вроду,
Все для народу!
Світло звільнить нас,
Кволих, з ярма, —
Світло подасть нам
Радість життя!

Ульяна Кравченко.

У К Р А І Н А .

Від степів по сині гори,
Від Карпат по Чорне море —
Край є гарний і багатий:
Україна, наша Мати!

В горах є верхи високі,
А в степах шляхи широкі,
Між верхами, між шляхами,
Там поля лягли ланами.

Гори повно скарбів мають;
Нафти, соли достарчають;
Вуголь є, залізо-криця,
Срібло, золото там іскриться.

А безмежними полями
Йде пшениця із житами;
Хліба є у нас до сита,
Бо земля в нас плодовита.

Над потоками й річками
Стали села з містечками;
А в селі хатки білені,
Біля хат садки зелені.

В тих хатах є наші браття,
Повні сили і завзяття,
В мирі є гостинні й добрі,
В боях сильні і хоробрі.

А в містах церкви старії
Згадують часи давнії;
Біля міст лягли руїни,
Давня слава України . . .

Ось, така то наша Мати,
Край наш рідний, край багатий!
В нім весело й гарно жити —
Як же край той не любити?

Ю. Шкрумелян.

ЩО НАШ ДНІПРО-БАЧИТЬ.

Далеко на північ,
В Білоруськім краю,
З височин валдайських
З джерел випливаю.

Степами — ярами
Йдуть мої дороги,
Тут стогнуть закриті
Високі пороги.

I спершу маленький,
Нивами, лугами,
Я пливу й братаюсь
З меншими ріками.

I що я тут бачу
На своїй дорозі:
Сумний бачу нарід,
ІЦо плаче в трівозі.

Aж на Україні .
Я пливу широко
І хвилями граю
Високо, глибоко.

I далі на південь
Іде моя лава,
Де Січ гомоніла,
Козацька слава.

Aж любо всміхнуся,
Як Київ побачу,
В погоду весело
Танцюю і скачу.

Січ-Мати тай Батько
Був Луг тут Великий
Я з ними говорю,
Бо я стоязикій.

A в бурю-негуду
Реву, що аж лячно;
Все топлю, що в мене
Впаде необачно.

Все ширше і глибше
Іду між степами
В лиман упадаю
Девятьма гирлами.

Повагом під Канів
Широко спливаю,
Могилі Шевченка
Я пісню співаю.

I коло Херсону
Кочу хвилі-гори,
А там упадаю
У Чорнеє Море.

A далі Суботів
Гетьманський побачу
Згадаю минуле
І нишком заплачу.

I з морем витаюсь,
I з морем говорю,
Шукаю потіхи
У смутку і в горю.

Олег Підгірський.

НЕ ВПАДАЙТЕ!

Не впадайте низько духом!
Не хиліть чола д'землі,
Линьте в хмари бурним рухом —
Час розвіяється мі!...
Цілий світ у бою з нами...
Він готує смерть для нас,
Мов звір хижий рве зубами
Тіло хоре у цей час!...
Ta не здавить ворог лютий
Міліонів сорока,
Встане народ позабутий
До весільного танка...
Встане Мати-Україна!
Від Кавказу до Карпат ...
Зацвіте упять Руїна —
Для українських вірлят!

Теодор Коваль.

————— «» —————

ДЕ Є НАШЕ ПРАВО ...

Де є наше право, любий Брате,
Де є наше право?
На тім полю, що кровю зілляте —
Там є наше право.

Де є наша сила, Сестро мила,
Де є наша сила?
В тій любові, що всіх нас злучила,
Там є наша сила.

Де є наша воля, українці,
Де є наша воля?
У тій злуці, де труд плете вінці,
Там є наша воля.

Марійка Підгірянка.

ДО ПРАЦІ!

■раця єдина з недолі нас вирве:
Нумо до праці, брати!
Годі лякатись! На діло святеє
Сміло ми будемо йти.

Праця єдина нам шлях уторує;
Довгий той шлях і важкий,
Що аж до щастя і долі прямує —
Нумо до праці мерщій!
Праця не згине між людьми даремне,
Сонце засвітить колись;
Дякою нас тоді люди згадають, —
Нум же до праці берись!

Хоч у недолі й нещасті звікуєм, —
Долю унукам дамо.
Ми на роботу на світ народились,
Ми для борні живемо.
Сміливо ж, браття, до праці ставайте,
Час наступає — ходім!
Дяка і шана робітникам щирим,
Сором недбалим усім!

Борис Грінченко.

ТУГА ЗА РІДНИМ КРАЄМ.

■а широкому Поділлю
Розкішна долина:
Пишається рястом-квіттям
Червона калина.
Зеленіє ліщинонька,
Пестяль око квіти,
А там — церква й хатки білі,
Мов мама та діти...

Десь закукала зазулька
В недалекім гаю —
І виблискує кришталом
Водичка в ручаю.

Навкруги лани, як море,
Без краю, без впину —
То мій милий край рідненький,
Що за ним я гину...
На далекій на чужині
Я сумую й плачу
За тобою, Україно,
Бо тебе не бачу...
Дай же, Боже, ще хоч раз те
Бачити і чути —
І тоді вже сном спокійним
Навіки заснути ...

А. Е. Желехівська.

«»

МОЯ ВІТЧИНА.

■ з такого краю, Я з тої країни,
Де сонце ночує, Де вітер гуляє,
Де моргають зорі, Цілу ніч до днини
А місяць мандрує. Байдаки збиває.

Я з землі такої, Там гори високі,
Що мов з оксаміту, Там ліси дрімучі,
З мряки золотої, Там ріки глибокі,
З синього блакиту. Там громи, там тучі,

Гей, там мої думи
З душі вилітають,
Колишуть їх зорі
І пісні співають.

Ірма Остапівна.

ГРАЙ ПІСНЕ.

Несись, пісне, понад гори,
Понад луги, понад бори,
Несись, пісне, висще хмар,
Хай не гасне в серці жар!
Грай пісне наша, грай,
Звесели наш рідний край!
Хто шукає в смутку долі?
Хто щасливий у неволі?
Хто не має гарних мрій?
Хто не йде за щастя в бій?
Грай пісне наша, грай,
До життя охоти дай!
Лети пісне тен по полю,
Може знайдеш нашу долю,
Лети пісне, поки час,
Поки голос твій не згас!
Грай пісне наша, грай,
Поки час лети, гуляй!
Не пора нам сумувати,
Нам боротись і співати,
Бо де пісня з ділом йде,
Там недоля пропаде!
Грай пісне наша, грай,
Розбуди наш рідний край!

M. Magir.

————— «» —————

РІДНИЙ КРАЙ.

Дома все тебе дратує,
Порошинка дошкуля;
Хто що скаже, пожартує, —
Втік би зараз відціля.

В самотині сидіть нудно,
Сум росте що-далі більш;
Вийдеш з хати, глянеш — людно,
Та журба гнітить ще гірш.

А не вспієш край свій кинуть,
Туга зараз забере;
Спогадання роєм линуть,
Забувається все зло.

Тепле літо, ясні зорі —
Все тихесенько сплива;
Блімне слізка в твоїм зорі,
Жаль потрохи ожива.

Все, що гудив, все те нині
Акимсья чаром віддає,
Рідна мова на чужині
Ще милішою стає.

Рідна хата, мов та квітка,
Що скрашає ввесь квітник.
З рідним краєм якась нитка
Тебе звязує навік.

Ї хочеш розірвати,
А вона усе міцніш;
Подаєшся мандрувати,
Але там іще смутніш.

Ти шукаєш собі волі,
Переходиш всі світи,
Але там немає долі,
Там нема тобі мети.

Під яким би небом ясним
Врешті ти не опинивсь, —
Ні, не буде воно красним,
Як було своє колись.

Час підійде — ми вміраєм,
Бо на все своя пора;
Тільки жаль за рідним краєм
Серед люду не вміра.

Павло Грабовський.

НАША ТВЕРДИНЯ — РІДНА МОВА.

О рідна мово, скарбе мій!
В мертвотних безвістях чужини
Ти — мій цілющий, мій єдиний
Душі підбитої напій . . .

Нехай гнобить за роком рік
Надій нездійснених наруга, —
В тобі міцна моя потуга,
На всі скорботи певний лік.

І в краю рідному терпінь --
Путі недовідомі Божі! —
Стойш ти гордо на сторожі
Народніх прагнень і святынь.

Плюндрує все хижак лихий,
Мій рідний край -- сумна пустиня . . .
Лиш ти стойш, як та твердиня,
О рідна мово, скарбе мій!

С. Черкасенко.

«»

О, СЛОВО РІДНЕ! . . .

О, слово рідне! орле скутий,
Чужинцям кинуте на сміх!
Співочий грім батьків моїх,
Дітьми безпамятно забутій.
О, слово рідне! Шум дерев!
Музика зор блакитнооких,
Шовковий спів степів широких,
Дніпра між ними левій рев . . .
О, слово рідне! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань, вгорі спинися,
Осяй мій край і розстелися
Дощами судними над ним . . .

О. Олесь.

ПРАЦЮЙ І ЩАДИ!

I.

Ільний коник, джигунець,
Зробив скрипку із крилець,
Тай нуж собі грati,
Літо вихваляти:
„Тірлі, тірлі, тірлі-лі,
Маю скрипку на крилі”.

А мурашка не така,
Не гуляла голпака,
Лиш про зиму дбала,
І харчі збирала.

На те ѹ розум Господь дав,
Щоб про завтра памятав.
Аж минули теплі дні,
Полислись дощі дрібні,
Сонце пізно сходить,
І скоро заходить.

Ні травиці, ні листків,
Коник з голоду зімлів.
Пів живий, а пів мертвий,
Він застукав до дверий.
„Мурашко, нанашко,
Газдинечко, свашко, —
Тірлі, тірлі, тірлі-лі,
Дай що їстоњки менi”.

А вона йому на те:
„От базікаш пусте!
На весну і в літі
Ти блукав по світі.
Нагерникав: тірлі-лі,
Затанцюй тепер собi!”

II.

Старенька казка! Та мабуть
Ї не вадить пригадати...
Минають дні, літа пливуть
А щастя все ще не видати.

Де не покотиться наш віз,
Рови, каміння, ями, груди, —
Той в терня, цей в кропиву вліз,
Де не підемо, зле нам всюди.

Мутний Дністер, червоний Дін,
Кавказ в крові, в імлі Карпати, —
Не вже ж невблаганий проклін
Повис над нашим краєм, брате?

А може, може... Пострівай!
А може й ми що завинили,
Що замісьць паску й коровай,
Слізми насущний замісили?

Бо то нераз... Та що й казать!
Усі ми грішні, всі ми люди...
Тож замісьць долю проклинать,
Пізнай гріхи і бийся в груди!

Кажи: спізнявся я нераз,
І руки опускав безрадно,
І, хоч не знов я, що гаразд,
То все ж таки не жив ОЩАДНО.

Так є: часу ти не щадив!
А час іде і не вертає,
Його ніхто ще не купив,
Його у продажі немає!

І сили не купить ніде!
Тому не трать сил, брате милий,
Щоби, як слухний час прийде,
Не був ти кволий і безсилій.

Та ще одно! Оцей марний, —
Цей паперовий, золотий, срібний,
Цей гріш великий і дрібний —
На жаль, він все таки потрібний.

Щади його і на будь-що
Не видавай! Життя химерне.
Скільки тих злотих поплило,
А чи один хоч з них поверне?

Лишень, як ближнього в біді
Побачиш, або край свій рідний,
То посвяти для них тоді
І час і сили й гріш послідний!

Богдан Лепкий.

«»

НЕ ЗАБУДЬ ЮНИХ ДНІВ.

Не забудь, не забудь
Юних днів, днів весни, --
Путь життя, темну путь
Проясняють вони.

Злотих снів, тихих втіх,
Ширіх сліз і любви,
Чистих поривів всіх
Не встидайсь, не губи!
Бо минутъ — далі труд
В самоті і глуші,
Мозолі наростуть
На руках і душі.

Лиш хто любить, терпить,
В кім кров живо кипить,
В кім надія ще лік,
Кого бій ще манить,
Людське горе смутить.
А добро веселить, —
Той цілий чоловік.
То ж, як всю життя путь
Чоловіком цілим

Не прийдесь тобі бути, --
Будь хоч хвилечку ним.
А в поганій дні,
Болотяній дні,
Як надія пройде
І погасне чуття,
Як з великих доріг
Любви, бою за всіх
На вузькі та круті
Ти зійдеш манівці,
Зсушить серце журя,
Сколють ноги терни, —
О, тоді май життя
Вдячно ти спомяни!
О, тоді ясні сни
Оживлять твою путь...
Юних днів, днів весни
Не забудь, не забудь!

Іван Франко.

«»

М О Л И Т В А.

Благослови Боже весь люд мій єдиний,
Вкраїну широку мою,
Вкраїну далеку, вдовицю бездольну,
Україну — Неньку святу.

Благослови Боже високі могили,
Що криють вкраїнських синів,
І память гетьманів, що нас боронили,
Що били тьми й ложи рабів.

Благослови Боже — на день воскресення
Мій тихий, мій щирий весь люд,
Хай він процвітає, хай він покріпляє
І серце і душу і груль.

Володимир Масляк.

ПРАДІДІВСЬКИЙ НАКАЗ.

Забава — радість, гучні крики
У салі гомонять великий —
Лунають ніч і день.
Шумить вино, мов сміх той ллється —
Що це за диво там діється
І хто співа пісень?
Це тільки діти України,
Сини недолі і руїни,
Нащадки козаків!
— „Гей, пиймо та радіймо, братця!”
— — — Враз загуло, усяк затрясся,
І гомін занімів.
Мара явилася крівава —
Немов давна Вікраїни слава:
Козак — який грізний!
Порубане, кроваве тіло,
Що гірше пекла наболіло —
І голос гробовий...
„Засіли тризну ви справляти
На гробі неньки? О, прокляті!
Ви внуки козаків?
Так знайте! На оцemu місці,
Давнєнько тому — років двісті,
Скажений бій кипів.
За вас лягли ми до одного?
За вас купалась ненька вбога
В вогні кровавих лун?
Для вас життя, все працювали,
Та буйні голови поклали,
Мазепа і Богун?
За вас ми кровю так полляли,
Могилами позасівали
Землиці кожну пядь?
Яка ж є ваша ціль — дорога?
Що ж ви вчинили ради Бога,
Щоб Неньку рятуватъ?!”

Л. („Дзвінок“).

Б У К О В И Н А.

Буковино, Буковино,
Мамко моя, ненько,
Як на тебе подивлюся —
Гуляє серденько . . .

Там ті гори, наше море,
Поля золотіють . . .
Гуцул косу несе в росу,
Волох просо сіє.

А вкраїнець чорнобривий
Упряг крутогір,
Оре плугом та співає
Та молиться Богу.

Та осени дожидає,
Женчиків наймає . . .
А угринчук молоденький
Коника сідлає,
Та салянці узуває,
Та срібні остроги,
А вусочок підкрутивши
Махнув до небоги.

До шинкарки слобідської
На зелене вино.
Там знов сілля як весілля
Стоять по долині;
У їх щастя разгостилося.
Мов у своїм дому,
Доля поли закасала
Та мастить хороми,

Та віконця утирає,
Кватирочку нову;
А багатство взяло хвартух
Та дойтъ корови.
Та в коморах винирятує,
Та пасіку рядить.

А дітвора на вулиці
Обступила діда,
Дорогою не пускає,
В хату затягає,
Старі ноги умиває,
Медом напуває.
А він усіх на коліна --
То хрестить, то плаче ...
Кому бублик, кому шажок,
А кому колачик,
А кому знов образочок
З святої Сучави ...
Буковино, мамко моє,
Во вік тобі слава!!

Осип Юрій Федъкович.

————— «» —————

УКРАЇНЕЦЬ Я ІЗ РОДУ!

Як спитають, хто я з роду:
— Українець! — скажу всюди,
Син козацького народу,
Що був славний і все буде!
А мій край — це Україна,
Знак мій, Тризуб в синім полі ...
Рай мій — Воля — не руйна,
Не підданство чорній долі!
Зраду всяку оминати
Я до смерти всюди буду,
Україну шанувати
Де не був би, не забуду!
А запроданця, неробу
Буду гнати геть із хати,
Голос прадідів із гробу
Нам велить так поступати!

Кров віддати треба буде
За народ, за Україну,
Без вагання піду всюди,
З гордим усміхом і згину.

Бо я гордий син народу,
Вдячний ученик Шевченка,
Із Івана Франка роду,
Кість Мазепи, Гордієнка!

М. Угрин-Безгрішний.

«»

УКРАЇНКА Я ІЗ РОДУ.

В мене гордість українки,
На устах все рідна мова —
В серці віра, ніжність жінки,
Думка чиста і здорована.

Де не буляб — всюди скажу:
Українка я із роду!
Словом ѹ ділом це докажу,
Бо козацьку маю вроду!
Край мій рідний — Україна,
Знак мій — Тризуб в синім полі,
Рай мій — Воля, не руїна,
Не підданство чорній долі!

Я за волю України
В кожній хвилі вмерти рада!
Наших славних предків тіни —
Нам провідник і принада.
Для народа працювати
Буду всюди без упину,
Вірність в серці зберігати
До могили, до загину.

Вірна доня я народу,
Вислів мрій, думок Шевченка,
Із Франка Івана роду,
Кість Мазепи, Гордієнка!

М. Угрин-Безгрішний.

ІІ. ВЕСЕЛІ ДЕКЛЯМАЦІЇ.

З ЕКЗАМЕНУ.

Іспитової кімнати
Вибіг лютий кандидат;
Збіглось в сінях товариство
І давай його питать:

„Ну, а що, ти здав екзамен?*)
Маєш вчительський дипльом?” —
Він мовчить, лиш чорна хмара
Висить над його чолом

Далі каже: „Ні, камраття,
Правди нині не зіськати!
Той професор зоольгії —
То тиран і лютий кат!

Три завдав мені питання,
Як закон йому велить,
Два я знов, не знов одного, -
І він смів мене спалити!**).

— Був ти у саду? — питає.
„Був”, — говорю сміло я.
— Бачив ти бджолу? — питає.
„Бачив”, — кажу сміло я.

— Скілько ж ніг бджола та має?
— „Ніг я їй не рахував”...
І за це одно питання
Спік мене, бодай пропав!”

Іван Франко.

*) Звичайна фраза, як хто відповів на екзамені (вилержав)

**) Іде шкільні слова, означають стілько, що провалили на екзамені; ще кажуть: спекти.

ЦИГАН НА ТОЛОЦІ.

Лішов циган на толоку
До сусіда зраня;
Та в сусіда без обіда
Косив до смеркання.

Ізнемігся сіромаха,
Косить і не косить...
Аж під вечір пан господар
Вечеряти просить.

Іде циган вечеряти
Та слину ковтає...
Садовиться на покуті,
Пояс розпускає.

Садовиться на покуті,
Випив пів бляшанки,
Та як муха до патоки
Припав до маслянки ...

Припав циган до маслянки,
Маслянку кінчає...
Аж тут кума вареники
З печі висуває...

Схаменувся бідний циган,
Та вже не поможе!...
Ізїв кілька вареників,
А більше не може.

А тут іще й вареників,
З стола не забрали,
Як порося печенеє
До хрону подали ...

Подивився бідний циган,
Тай став промовляти:
„Вміли, кумцю, ви варити,
Не вміли давати!”

С. Руданський.

ДУРНА ГУСКА.

Гнівалася біла гуска
На домашні птиці,
Що говорить кожна з них
Лиш якісь дурниці.

Чом не гегає, як я?
От хоч би та качка!
Лиш квакає цілий день,
Мов яка дурачка.

Або курка? Квокче лиш,
Що аж слухать грішно,
Або журитися весь день,
Аж згадати смішно.

А когут як закричить
Своє „кукуріку”,
То хоч в поле утікай
Від такого крику.

А вже індик як зачне.
Бовтати що сили,
То хоч сядь собі тай плач!
Ах мій Боже милій!

Я учила їх нераз
Гегати їй сичати,
Та що гарне, дуракам
Годі памятати.

Аж почув це горобець,
Як гусь нарікає,
А він, мудрий молодець,
Так їй промовляє:

„Ех, ти гусь, сама дурна,
Так ти не балакай,
Але штуку покажи
І хоч грошки квакай!

Або крикни, мов когут,
Зарараз кукуріку!”
Але тут дурненька гусь
Наробила крику:

„В мене дзюб є не такий,
Як у тої дичі
І не вийдуть з нього ті
Дикунській кличі!”
„Так і курка — каже той —
І когут і качка
Мають дзюби не такі,
Як ти гусь-дурачка!
Тож як квакне дехто з них,
Крикне „кукуріку”,
То ти на них не бісись,
Шкода твого крику!”

М. Магир.

«»

ФАХОВА НЕДУГА.

— Що ж болить вас? — лікар шевця
Поважно питає.
— Усьо болить, пане доктор! —
Швець відповідає.
— Язык мій став як підошва,
В боці ножем крає,
А в голові немов цвяшки
Хто клевцем вбиває.
— У животі мене гей би
Дратвою стягає,
А у вухах наче шилом
Раз у раз штрикає...
— Очі кляйстром і смолою
Обое заплили,
Самого ж мов на копито
Мене наложили!

Михайло Кумка.

З А Я Ц Ъ.

Виніс мужик гусака
В місто продавати,
А погані жидюки
Давай кепкувати.
Обступили навкруги
Бідного Іванця,
Тай питаютъ як на сміх:
„Що хочеш за зайця?”
Подивився наш мужик,
Тільки засміявся:
— Геть, погана жидово! —
Тай далі попхався.
Аж там його жидюки
Знову обступають
І знов його, як на злість,
За зайця питаютъ.
Плюнув мужик жидові,
Куди там попало ...
Іде далі, ба й йому
Щось непевно стало.
— Хоч видиться, що гусак, —
Промовляє тихо, —
А може то й не гусак,
А так яке лихо;
Може дідько, або що ...
Стиха розважає,
Аж знов його жидова
За зайця питаетъ ...
— Ізчезай-же, сатано! —
Мужик обізвався,
І гусаком замахнув,
Та як розмахався,
Та об землю ним гугулп
Посеред дороги!
А сам вуха затулив
Та з міста у ноги!

С. Руданський.

ТРИ БАЖАННЯ.

Мудрий Іцко, Сруль і Мошко
У вільну суботу
Не дармують, а находять
Все якусь роботу.

Раз зійшлися, посидали,
Трохи подумали,
Головами покивали
І таке зачали.

Каже Іцко: „Ми гадаймо,
Щоб з нас кожне хтіло,
Щоби кожне без гризоти
І без праці жило!”

Тільки хвильку погадали,
Вже і кожний знає.
А що Іцко є найстарший
То він починає:

„Я хотіло б — повідає —
Зо світа зібрати
Ковдри, коци, все убрання.
Полотно і шмати.

І ушити з того всого —
Мішок прехорошний,
Тай повісенький мішок той
Назбирати гроший!”

„Я хотіло б — каже Срулько —
Щоб з землі цілсі
Позбирати всі папери
До купи одної.

А чорнила до одної
Боочки поаливати.
Тай чорнилом на папері
Цифру написати.

А що на тім всім папері
Цифра означало, —
Щоб я собі на цім світі
Тілько грошей мало!”

Аж тут третий, наймолодший
Мошко починає —
Прижмуривши трохи очі
Ось так промовляє:
„Я хотів би, щоб обох вас
Хороби забрали,
А ті всі великі гроші
Щоб мені зістали!”

М. Магир.

————— « » —————

З А С І Д А Т Е Л Ъ.

Гнався постом засідатель
На чиось біду...
Серед ставу заломився
На тонкім льоду.
Бються соцькі і розсильні,
Бються мужики —
Водять шнури край пролому,
Ості і гаки.
Але йде жидок убогий,
Пейсами потряс:
— „Гирсте, гирсте, — став питати, —
Що таке у вас?”
— „Засідатель утопився,
Господи, прости!...
Ходи, жидку, хоч поможеш
Шнура завести!”
„Гирсте!... на що то шукати
Людської біди?
Лиш карбованця наставте,
Вийде сам з води.”

Ст. Руданський.

Г О Л У Б Ц І.

Женився Іван Гулька,
Та й взяв англічанку,
Вона була уродлива,
Він мав гроші в банку.
Як там їхні дні минали
І як говорили ...
Мабуть якусь нову мову
Собі уложили.
Що пекли і що варили —
Не цікаво знати!
Але раз кум запросив їх
На різдвяні свята.
А на святах, як звичайно,
Всячина буває,
Були й голубці гречани —
Хто ж цього не знає!
Як з гостини повернули,
Жіночка питася:
„Як то теє, що з кашою,
У вас називається?“
— Та голубці! — Іван каже,
Правда, знамениті?
От як би то і ти вміла
Таких наробити! ...
„Що уміла? Чи ж то штука
Такого зварити?!
Я візьмуся таки зараз
Голубці робити!
Затопи піч, я беруся
Уже до роботи.
Крупи маю, головки є,
Не брак і охоти!“
Взяла головку капусти,
Листя обдирає
І гречаних круп з торбини
В листок насилає.

Крутить, крутить на всі боки, —
Листок не тримає,
А Іван глядить із боку
Тай лиш усміхаєсь.
Але жінка не дурненська,
На все раду має,
До Івана кокетливо
Ось так промовляє:
„Коли хочеш чоловіче
Істи ті присмачки,
Біжи, купи, — але скоро! —
Шпильочок дві пачки.
Треба буде ті листочки
Добре зішпилити;
Я покажу всім, як треба
Голубці робити!”

С. Ковбель.

————— «» —————

ОЛОВО НЕ ВАДИТЬ.

Утікало два жиди
Колись за границю,
Надибали на степу
Набиту рушницею.
Надибали, підняли,
Стали тай гергочуть,
Далі крикнули „герехті”
І стріляти хочуть.
Та стріляти не біда,
Але як стріляти?
Не зміркує бідний Сруль,
Звідки що почати.
Далі пейса підкрутив,
„Тепер, каже, бухну!
Ти в бухили, Лейбо, дуй!
Я рухили рухну!”

Не перечить грубий жид --
Руру надуває,
А тимчасом жвавий Сруль
Курок відтягає.

Далі рухнув за язик --
Бухнула рушиця,
Пішла куля Лейбі в рог,
Грубий жид валиться.
А Сруль йому на відхід
Добру раду рашить:
„Виплюй! виплюй! -- все кричить,
Олово не вадить!”

С. Руданський.

«»

ЛЕБІДЬ І ГУСИ.

(Байка).

На ставі пишно лебідь плив,
А гуси сірій край його поринали.
„Хіба оцей біляк вас з глузду звів?” —
Один гусак загомонів:
„Чого ви, братця, так баньки повитріщали?
Ми попеласті всі, а він один між нас
Своє пинďючить піря біле!
Коли б ви тільки захотіли,
Щоб разом, стало-бити, вся бесіда взялася,
Ми б панича цього як-раз перемастили”.
І завелась на ставі геркотня,
Гусине діло закипіло:
Таскають грязь і глей зо дна
Та мажуть лебедя, щоб піря посіріло.
Обмазали кругом — і голос трохи стих...
А лебідь плисс на дно — і випурнув як сніг.

Евген Гребінка.

РАБІНОВА ДУМА.

Вітер віє, повіває,
Сине море грає,
А над морем сидить рабін
І думу гадає:

Зіпер голову на руки,
Руки на коліна,
Сидить рабін бородатий,
Як тая відміна.

І сидить так дні і ночі,
І їсти не хоче,
І на море, все на море
Витрішає очі.

А жидова, як із міхā,
З міста висипає
І, як тая чорна галич,
Беріг укриває.

Далі рабін підійнявся:
„Стійте, каже, люде!
Послухайте, каже, люде,
Що то за страх буде!

„Що то буде, як весь море
Стане один море,
І один горою стане
Весь на світі гори.

„І весь дерсө на світі ---
Дуб один без міра,
І сокира весь на світі
Як один сокира.

„І весь люди, що на світі,
Які йно є люде
Один такий жид великий
Аж до неба буде?!

„І як возьме жид великий
Велика сокира,
Як на гора він зрубає
Такий дуб без міра.

„І як з гора та на море...
Подумайте, люде!...
Як великий дуб звалиться, —
Що то за хляп буде!!”

Ст. Руданський.

————— «» —————

ЖАБА І ВІЛ.

Раз жаба вилізла на берег подивиться
Та ѹ трошечки на сонечку погріться.
Побачила вола
Тай каже подрузі тихенъко
(Вигадлива була!):
„Який здоровий, моя ненько!
Ну що, сестрице, як надмусь,
То ѹ я така зроблюсь?
От будуть жаби дивуватися!”
— І, де вже, сестро, нам рівняться! —
Казать ѹ друга почала.
А та не слуха... дметься, дметься...
„Що, сестро, як тобі здається,
Побільшада хоч трохи я?”
— Та ні, голубонько моя!
„Ну, а теперечки? дивися!”
— Та годі, сесстро, скаменися!
Не слуха жаба, дметься гірш,
Все думає, що стане більш.
Та ѹ що, дурна, собі зробила?
З натуги луснула — та ѹ одубіла.

Такі і в світі жаби є,
Прощайте, ніде правди діти;
А по мені — найлучше жити,
Як милосердний Бог дає.

Леонід Глібів.

ЧУМАК З МАЗНИЦЕЮ.

Чи в Києві, чи в Полтаві,
Чи в самій столиці
З мазницею мужик ходить
Помежи крамниці.
А в крамниці — куди глянь:
Сріблом, злотом сяє;
А йому то і байдуже, —
Він дьогтю питає.
В найбагатішій крамниці
Два купці сиділо;
І туди мужик заходить
З мазницею сміло.
— „Добрий-день вам, добрі люди!”
Та й почав питати:
„Чи нема у вас принаймні
Де дьогтю продати?”
— „Нету, нету!” — купці кажуть,
Та й шельми сміються;
„Здесь не дьоготь, только дурні
Одні продаються.”
— „Що ж, нівроку, — мужик каже, —
Добре торгувалось,
Що-й-но два вас таких гарних
На продаж зосталось!” ...

С. Руданський.

————— «» —————

КЛИМ НА ЛОВАХ.

Стрілець Клим собаку взяв
Та й пішов на лови.
Йдуть вони так разом, йдуть —
Вийшли в чисте поле.

Каже Клим: „Ти, Бурку, йди,
Будеш зайці гнати,
А я стану на межі
І буду стріляти”.
Побіг пес, зайця жене —
Стріляти — дурниця!
Але, що ж зробити тут?
Затялась рушниця...
 А тут — заяць надігнавсь
 Та й гоп! Клима в груди.
 Перекинувсь Клим у сніг —
 Ох, що ж тепер буде?!
А за зайцем надбіг пес
І собі на Клима.
А Клим в гнігу: ох, та ах!
Нещасна година!
 Ледве бідний Клим наш встав
 Та й пішов до дому.
 В дома зо три дні лежав
 Й не казав нікому.

В. Ляшук.

«»

ТРЕБА ВСЮДИ ПРИЯТЕЛЯ.

Прийшла в церкву стара баба,
Свічок накупила:
Де була яка ікона,
Всюди поліпила.
 Іще пара остається,
 Де їх приліпiti? ...
 — Ага, — каже, — пошукаю
 Святого Микити!
Найшла баба і Микиту —
Святий чорта ціпить! ...
Баба одну йому ставить,
Другу чорту ліпить ...

Видять люди й розважають,
Щоб там не ліпила:
„Шо ти, бабо, кажутъ, робиш?
Та ж то вража сила! . . .”
Але баба обернулася:
— Не судите, люди!
Ніхто того не відає,
Де по смерти буде . . .
Чи у небі, чи у пеклі
Скажуть вікувати;
Треба всюди, добрі люди,
Приятеля мати.

С. Руданський.

«»

БАГАТИЙ — БІДНИЙ.

У Прокопа обід, у Прокопа хрестини,
У Прокопа бенкет, весілля, іменини;
Зате ж у Прокопа куми і побратими.
І всякий Прокопові сват,
І всякий Прокопові брат,
За Прокопа усякий рад
І в воду і в вогонь скакать.
Аж глянь — у Прокопа пожар,
Все в Прокопа згоріло,
На силу виніс сам з вогню з душою тіло! . . .
Що ж рідні та куми —
В пожежі помогли?
Не дуже: свояки його й не пізнавали —
До Прокопа й стежки в бурян позаростали!
Не даром люде гомонять:
Поки багат,
То поти й сват!

Л. Боровиковський.

ЖИДІВСЬКИЙ БАРОМЕТЕР.

Стойть коршма при дорозі,
При коршмі дубочок,
До гілляки на дубочку
Вчеплений шнурочок.

,„Що це, Мошку, за шнур висить?”

Хтось жида питає.

— Ну; це є мій барометер, —

Жид відповідає.

— Як він сухий, — то погода,
Мокрий, — дощ падає,
А як вогкий, — тоді мряка
На світ налягає.

Коли ж шнурок гойдається, —

Тоді вітер дує,

А як штивний, то знак тому,

Що мороз лютує.

Як не віє ані вітер,
Ні ніяке лихо,
Тоді шнурок на дубочку
Сидить собі тихо.

Він для мене всяку зміну

Точно реєструє . . .

Нема шнурка — барометер

Тоді не існує.

М. Кумка.

————— «» —————

ХИТРИЙ РАБІН

Прийшов рабін у біжницю.
Тяженько зітхає,
І в молитвах своїх щирих
Господа питає:

— Яку, Боже, в Тебе вартість
Тисяча літ має?

„Ту, що в тебе одна хвилька!”
Бог відповідає.

— Яку, Боже, в тебе вартість
Сто доларів має?

„Ту, що в тебе одна гривня!”
Бог відповідає.

Тоді рабін обі руки
У гору підносить:

— Подай, Боже, одну гривню! --
Зо сльозами просить.

„Добре, добре!” — каже Господь --

„Гривню можу дати,
Як лиш скочеш терпеливо
Хвильку підождати!”

М. Магир.

————— «» —————

ПРИГОДА З ЧОРНИЛОМ.

Мама дала оселедця
Грицеві до школи,
Він зів його й забаг води
Так, як ще ніколи!

А сидів він коло хлопця,
Що зувався Гаврило —

Грицько вхопив його пляшку
Ta й випив чорнило.

А Гаврило як не крикне:
— Що ти, здурів, Грицю?
Та ж чорнило — це отруя!
Ти ж зробив дурницю!

— Я закусив бібулою,
Не бійся, Гаврило,
А бібула в середині
Витягне чорнило!

Михайло Кумка.

ДВІ БОЧКИ.

Дві бочки їхало колись селом:
Одна з горілкою повненька,
Друга — порожня, теж слідком.
Та, що з горілкою — тихенъко,
Повагом йде собі та йде;
Порожня ж так тобі пустує,
Та так брика, та так басує,
Що аж на все село гуде.
Хто йде — із ляку швидч звертає,
 Та ще й налає:
— „Який це враг її приніс?
 Нехай їй біс!”

Хто про свої діла стрекоче,
Кому й не слід, коли захоче,
Тому усяк мерщій зверта,
Бо він такий, як бочка та:
Усіх від себе проганяє,
Зате розумний чоловік
Живе тихесенько весь вік,
Не торохтить і не гукає —
 Та й місце має.

Леонід Глібів.

«»

ГУЦУЛ І ЗАЛІЗНИЦЯ.

Гуцул з базару вертав,
(В Коломиї торгував).
На плечах лежить дзьобенка,
В чересі — талярів жменька;
Під пахою топірець,
Йде старий, мов молодець,
Витяг люльку, набиває,
За кресалом — не здибає . . .

Гуцул носом покрутив,
Зирк — надію підкріпив, —
„Ось вогонь як сильно буха,
Свище, стогне, димом дмуха.
За кресалом не тужу,
До шляху лиш піdbіжу . . .”
Чимчикує гуцул блище,
Іде поїзд, іде, свище.
Змій залізний заіскривсь,
Гуцул низько поклонивсь,
Зняв крисаню і махає,
„Гей! заждіте!” — викрикає.
Поїзд свиснув, захрапів,
Захарчав і засопів,
Став . . . Всі люди виглядають,
„Що є? — Лихо? — Де?” . . . питаютъ.
„Не жахайтесь, все в ладі,
Споможіть мене в біді,
Лиш хвилинку зачекайте
І вогню до люльки дайте!”

М. Соняшник.

————— «» —————

УТОПИВСЯ ДІДУСЬ.

Стоять хлопець коло моста,
Жалісно ридає,
Аж тут якраз попри нього
Прохожий минає.
— Чого плачеш так, хлопчино?
Чого зажурився?
— Бо тут, пане, під цим мостом,
Мій дід утопився!
А прохожий, як на щастя,
Був пливак із роду, —
Скинув одіж, розігнався
І скочив з моста в воду . . .

І шпигнув його один —
„Господь, каже, з вами!”
Шпигнув другий — „Та піді-ж
До божої мами!”
Далі кілька вже нараз
Цигана кусає —
„Та ідіть бо до святих!”
Циган промовляє.
Далі бачить неборак,
Що вже пухне й губа —
„Тепер, каже, к'чорту йдіть!”
Та шелеп із дуба!

С. Руданський.

————— «» —————

СОЛОМЯНИЙ ДІД.

Щоб горобців шкідливих настрашити,
Вигадливий хазяїн взяв,
Соломяного діда приладнав
Та ще й з лозиною, неначе хоче бити;

Горобчики сміються у кутку —
Вони, пройдисвіти, дізнались,
Що то ҳимера, не злякались
І шкоду роблять у садку.
„Чи вам обридло в світі жити?”
Озвавсь пацюк: „он дід стойть,
Лозиною вас хоче бить, —
Тікайте швидче, дуросвіти!”

А горобці кричать: „найшов дурних!
Ми бачили ще не таких;
У панському саду стояли генерали —
Та й тим на голову сідали,
А це соломяник... Не боймось,
Під носом пурхаєм і сміємось.”

Такі діди і між людьми бувають,
І нічогісінько не помагають;
А час би людям перестатъ
Соломяного діда пхать
І тільки горобців смішити;
Тепер не пугалом добру навчать,
Нам треба іншого бажать —
Живого слова правди і просвіти.

Леонід Глібів.

«»

КРАВЕЦЬ.

де кравець темним лісом,
Аж вовк вибігає! . . .
Зблів кравець та посинів,
Живцем помирає.
І взяв аршин з переляку,
До вовка цілиться,
Аж тут враз і за корчами
Бахнула рушниця!
Повалився вовк голодний,
І жид повалився,
І від вовка й від рушниці
Памяти лишився . . .
Прийшли стрільці, взяли вовка,
Покинули жида.
Але щось через годину
Відійшла огіда.
Підійнявся, ледви живий,
Аршин підіймає,
Оглядає на всі боки,
З дивом промовляє:
„Вісім літ з тобою ходжу
Попам ряси шити,
А все таки я не думав,
Щоб ти був набитий!”

С. Руданський.

ОСИ ТА ЖОВНА.

Говорять люди, і не дармо,
Що оси то погана твар . . .
І влізливі,
І жаливі,

Обносливі та й брехливі;
Як вже кого візьмуть на око,
То хоч під землю крийсь глибоко
І хоч самі собі маленькі,
Та тнуть, що й більших застидають
І поконають.
От раз жовну на ціль узяли
І всі на неї зверещали:
— Жовна дурна, жовна погана,
Жовна і овочі обносить,
Хоч не орала — жне і косить
В садах до вечера від рана;
Попросту: злодійка!
Що лиш доспіло:
Скороздри, яблука — вже й зїла.
Тому то ми із повним правом,
Як сторожі й садівники,
На суд зовем її лукаву,
Нехай но сміє не прийти! . . .
Жовна, як теє то почула,
Лиш усміхнулась
Та й відтяла:
„Мене на спитки не взивайте
І не судіть!
Щоб других ви могли судити,
Самі чистійшу совість майте
І не крадіть!” . . .

Цю байку можна б розяснити,
Та я не хочу ос дроцити . . .

M. Соняшин.

НЕЗГОДА — ТО ШКОДА.

Нечайно надійшла до нас зима,
Убрала землю в плаття біле.
Що з того горобцям? Зерен нема,
Їди нема — поголодніли!
Надулися і плачуть раз-у-раз
Та й згадують, журбою биті,
Веселий і роскішний літа час,
Як танцювали в полі, в житі.
— Коби хто кинув зайве зеренце,
Чи виніс хлібчика шматинку,
По братньому розділимо те все
І кожний зість бодай дробинку! ...

Нараз від хати двері — скрип!
Горобчики цікаво — глип!
Ага! то Стефця вийшла з хати,
Кришки пташкам повикидати.
Мороз чіпається небоги,
Тому лиш кинула і в ноги!
А горобці з галузки на смітник
Скіць-скіць! і звели крик:
— Цвір-цвір! цвір-цвір!
— Іди, ти глупий звір! —
— Ти звір! Не руш моїх окруж! —
— Бодай тобі язик напух! —
— Чекайте! це моя лиш пайка! —
— Та що плетеш?! це дітям байка! —
— Мовчи! От напасть на дорозі! —
— За чим я товкся на морозі?
— Я скорше вздрів! — Я скочив скорше!
— Це лож! я скорше! — Ні! я боршев! ...

Так страшно горобці сварились!
Вкінці аж дзюбками счіпились
Та й бились! ...
А струї кровці лились!

Нараз — яка страшна трівога!
Кричать: „Ратуйте! бійтесь Бога!”
Ого! запізно вже і ратувати!
Хто в силі Міцьку і Грицька дігнати?
Чого сварились ви тай бились?
Тепер в зубах котячих опинились.

Коли в біді ще й сіється незгоду,
Збіратиметься біль і шкоду!

Леонід.

«»

МІСЯЦЬ.

||ічка тиха, місяць світить,
А мороз крепить ...
Циган сина до місяця
Лицем становить ...
„Отак, сину мій, Романе!
Отак, дурню, стій! ...
Та з пазухи вийми руки,
До місяця грій! ...”
Стойть бідне циганятко
Холод камінить ...
А старий пішов до хати
Людий туманить ...
Витуманив кусок сала,
Хліба буханець;
Вийшов з хати, та до сина —
Син, як камінець ...
„Ой місяцю, циган каже,
Жаль твої краси!
Ти лиш світиш, а не гріеш, —
Дармо хліб їси! ...”

С. Руданський.

ЗАЙЧИК, ЩО РОБИВ МАМІ НА ПЕРЕКІР.

„Покинь!” — Не покину!
„Бо загинеш!” — Хай загину!
„Іди вже!” — Ні, не піду!
„Не ходи!” — А я піду!
„Віддай!” — Не віддам!
„Не давай!” — А я дам!

Дитино, вір — чи не вір,
Маленький зайчик, гарна звіринка,
Своїй матусі так що хвилинка
Робив на перекір.

„Ховайся!” — Не ховаєш!
І на лапки спинаєш,
Головку виставляє . . .
„Утікай!” — Не втікає!

А мама грозила й навчала,
Біду прочувала . . .
Аж раз — одного дня
Скоїлася біда.

„До ліса! До ліса!”
— А зайчик від ліса.
„Від лиса! Від лиса!”
— А зайчик до лиса.
І просто лису в рот
Встромив дурний свій лоб.
Шукав собі зайчик пригод,
Тепер з лисом співа: гоп! гоп!

Дитино, вір — чи не вір,
Так кожному буває,
Хто поступає
Усім на перекір!

Г. Костельник.

С ПІВ А К.

„Ходіть, люди, ходіть, добрі,
Ходіть, мої діти!” —
Каже Господь милосердий, —
„Поділю вас світом.
Що бачите, то і ваше,
Усьо вам дарую!”
Ох, лишенько — як мурашки
Усі ворохнулись!
Гуцул вхопив полонину,
Мужик хапнув поле,
Циган клевець та ковало,
Дяк сів серед школи.
Жид загарбав мішок грошей,
Німець бочку пива,
І так далі, і так далі, —
Усьо розхватили ...
Аж і співак шкандибає:
„А мені що, Боже?”
„Ох, лишенько, а тиж де був
До тепер, небоже,
Що не прийшов, коли другі?”
„Я був, Боже, в раю,
Щоб на Тебе надивиться,
Послухатъ, як грають
Ті ангели білокрилі —
Отде я був, Боже!”
„А щож робить?” — каже Господь. —
„Я вже не поможу.
Ще дві річи тут остались
Й ті тобі дарую:
Рай мій світлий з ангелами
І волю святую”.

Юрій Федъкович.

ЧИ ГОЛОСНА ЦЕРКВА?

Став у церкві батько з сином,
Церкву вже кінчали:
Засклепили, побілили,
Віттар прибивали.

— Славу Богу, — батько каже,
Спромоглися люде . . .
Лиш не знати, як то вона —
Чи голосна буде?
Постій хіба — каже — сину,
Перед образами,
А я піду та для проби
Свисну за вратами!

Пішов, свиснув разів кілька,
Назад повертає.
— А що, сину? голосная? —
Хлопчину питає.
„Голосная! — хлопець каже:
Так і бе луною! . . .”
— Ану ж, сину, піди свисни,
А тут я постою!

„Оце але! — каже хлопець:
Мали що сказати!
А чи ж то я який дурень,
Щоб в церкві свистати!”

С. Руданський.

————— «» —————

Е Л Є К Т Р И К А.

Чи то правда, чи брехня,
Хто там вже вгадає!?
Кажуть люде, що земля
Електрику має.

Та не тільки, що земля,
Але й все на світі,
Чи то живе, чи мертвє,
Чи в зимі, чи в літі.
Чи то мокре, чи сухе,
Чоловік, чи птиця,
Чи то добрє, чи лихе,
Золото, чи криця.
А найбільше вже мабуть
Тої благодати
У собаки на хвості —
Коли хочеш знати!
Стань ногою лиш на хвіст,
Ждати не прийдеться, —
Електрика в голові
Зараз відізветься!

С. Ковбель.

————— « » —————

ЗГУБА ДУШІ.

Раз пропала на степу
В чумаків сокира,
До одного всі взялись:
„Ти, тай ти, псявіра!”
 Той іх годить, хаменить,
 Той іх розважає,
 Вже й клянеться на чім світ,
 Богом присягає...
Ні, не вірять. І чумак
Проти неба глянув:
„Коли я сокиру взяв —
Хай я ляхом стану!”
 — Стій, чумаче, не губи
 Ні душі, ні віри!
 Вірим, вірим! Ти не брав
 Нашої сокири!

С. Руданський.

ЗАПОРОЖЦІ У КОРОЛЯ.

Приїхали запорожці
Короля вітають.
Король просить їх сідати,
Козаки сідають...
Сидять собі. В них жупани
Все кармазинові.
І самі такі храбрени;
Вуса прездорові!...
Задивились на ті вуса
Ляхи препогані.
„Що б їм, кажуть, дати їсти?
Даймо їм сметани!...”
Поставили їм сметани,
Їсти припрошають,
Але наші запорожці
Разом відмовляють:
„Славная у вас сметана!...
Тільки почекайте,
А перше нам, запорожцям,
Шільник меду дайте!”
Дали меду запорожцям...
Вони, як поїли,
Так ті вуса прездорові
Вгору й завертіли.
Та й говорять королеві:
„Кажи, ясний пане,
Нехай тепер запорожцям
Подають сметани”.

С. Руданський.

«»

НА МОЛОЧНІЙ ДОРОЗІ.

Летун іде з пасажиром
В воздушні простори,
Літак жене вгору птахом,
Лиш гудуть мотори.

Як вже були за хмарами,
Летун враз звільняє...
— Чому ідеш так поволи? —
Пасажир питає.
— А це тому — летун каже, —
Бо ми, слава Богу,
Якраз тепер заїхали
В Молочну Дорогу...
А швидкий рух пропелера
Масло виробляє,
І це масло, товаришу,
Літак зупиняє!

Михайло Кумка.

————— « » —————

ХТО КОГО ЛУЧШЕ.

Бився Мошко із Гаврилом
Тай потім хвалився:
— Ото, каже, на ярмарку
Я з Гаврилом бився!
„А якже ви, Мошку, бились?”
Хтось там запитався.
— Як ми бились? Та так бились,
Що світ дивувався!
Він на мене із ломаком
По плечах махало,
А я йому все з ярмурком
По носі давало!
„Було з чого дивуватись!...
А хто ж кого лучше?”
— Та Гаврило мене лучше,
А я його лучше!

С. Руданський.

С И Н И Ц Я.

Синиця славу розпустила,
Що хоче море запалить,
Що море, буцім-то, згорить,—
Така, бач, є у неї сила.
За вітром слава полетіла
По всіх усюдах і кутках,
По байраках і по садках,
Далеко — аж за синє море...
Усім, хто був на морі, горе;
А ну — до берега тікати,
Мерщій добро своє ховати
Від проклятушої синиці, —
Як назліталось тої птиці,
Як назбиралося звірів,
Людей —
Дивитися на чудасію!...
А пересудливі жінки
Побрали ще й ложки,
Бо мали ту надію,
Як море стане закипати,
Щоб юшки добре посьорбати,
Якої й з роду не съорбали.
От, ждуть вони, стоять,
Усі баньки повитріщали...
„От-от уже почне кипіть”,
Хто-небудь нищечком мовляє:
„Ось цільте, зараз запалає”...
А море все собі гуляє.
І не кипіть і не горіть.
Так що-ж синиця? Та мовчить!
І запалить не запалила,
А тільки слави наробила
Та з сорому й сковалася кудись.
За цюю капостну дурницю
Полаяли синицю
Ta й розійшлися.

Яка ж в цій байці, братця, сила?
А та: ніколи не хвались,
Поки гаразд не зробиш діла.

Леонід Глібів.

————— « » —————

ЦИГАН В ОГІРКАХ.

Сидить циган на городі
Темненької ночки;
До блискавки вибирає
Чужі огірочки.
Та все собі промовляє:
„Блісни, Боже, блісни!” ...
А господар його з заду
Як вилами свисне ...
— А сто бісів в твого батька
Та у твої груди! ...
Розкрадати мою працю! ...
А що тепер буде?
„Ой батечку, голубчику!
Чиніте, як знайте!
Тільки прошу вас, панотче,
За пліт не кидайте!” ...
— Отже-ж кину! „Бійтесь Бога!”
— Кину, бісів сину!
Підняв цигана за руки,
Тай через пліт кинув.
Підійнявся вражий циган,
Та як зарегоче:
„Мені того й бракувало:
Добраніч, панотче!”

С. Руданський.

ВОВК I КІТ.

В село із лісу Вовк забіг...

Не думайте, що в гості, братця!

Ні, в гості Вовк не забіжить!

А він прибіг, щоб де-небудь сковаться:

Проклятий люд з соба́ками настиг...

І рад би Вовк в які ворота вскочить,

Та лишенко йому: куди не поглядить —

Усюди Вовченька недоленька морочить, —

Хоч сядь та й плач!

Ворота, як на те-ж, кругом усі заперти,

А дуже Вовкові не хочеться умерти

(Бо ще він не нажився, бач!),

А гірше від людей, від видимої смерті...

Коли глядить — на загороді Кіт сидить,

На сонечку мурликає, дрімає.

Підскочив Вовк і до Кота мовляє:

— Котусю-братіку! скажіть мені скоріше,
Хто із хазяїнів оттут усіх добріше?

Я хочу попрохати, щоб хто мене сковав

На цей недобрий час. Я б у пригоді став!...

Чи чуєш гомін той? За мною то женуться!...

Котусю-батечку! Куди ж мені поткнутися?

— Проси мерщій Степана,

Він добрий чоловік, — Кіт Вовкові сказав.

— Так я у його вкрав барана.

— Ну, так навідайсь до Демяна.

— Е, і Демяна я боюсь:

Як тільки навернусь,

Він і згадає поросятко.

— Біжи ж, аж ген живе Трохим!

— Трохим? боюсь зійтися з ним:

З весни ще злий він за ягнятко!

— Погано ж!... Ну, а чи не прийме Клім?

— Ох, братіку! теля я в його звів!

— Так ти, бачу, усім тут добре надоїв, —

Кіт Вовкові сказав: —

Чого ж ти, братіку, сюди і забігав?
Ні, наші козаки ще з розуму не звали,
Щоб Вовка від біди сковали!
І так-таки ти сам себе вини:
Що, братіку, посіяв, те й пожни!

Леоніл Глібів.

«»

ЦИГАН З ХРОНОМ.

Ходить циган, ярмаркує,
Лиш копійку має...
„А що тепер найдешевше?”
Мужика питает.

— Та хрін тепер найдешевший! —
Мужик йому каже:
За копійку цілу вязку
Сідуха навяже!

Побіг циган між сідухи,
Купив собі хрону...
Подивився на ярмарок,
Тай пішов до дому...

Іде собі дорогою,
Свіжий хрін смакує...
Вертить сверлом йому в носі,
А сліз не вгамує...

Втирав, втирав циган очі,
Далі й не втирає...
Сів під мостом і скривився,
Їсть та промовляє:

„Плачте, плачте, дурні очі!
Щоб повилізали!...
Бачили-ж ви, препогані,
Що то купували!”

С. Руданський.

ГОВОРИЛА НЕБІЖЧЕЧКА.

Зайшов дядько, українець,
До мазура в гості —
А було це у суботу,
Ще й в Великім Пості.
Поклав мазур хліба, масла,
Просить дядька сісти,
Хоч і думав, що хлоп масла
В піст не буде їсти ...
Бере дядько хліб і масла
Грубо накладає —
І зі смаком зайде,
Мов за пліт кидає.
Мазурові шкода масла,
Скоса поглядає —
І до дядька солоденько
Ось так промовляє:
— Чи знаете? тепер масло
Дорого коштує ...
— Але й добре! — каже дядько
І єсть, не жартує.
— За цей кусень я три злотих
Мусів заплатити! ...
— Але й варта! — каже дядько
І знов став мастити.

Михайло Кумка.

————— «» —————

ГЛУХИЙ І ГУБАТИЙ.

Довелось на віку
Глухому з губатим
Раз у церкві на біду
У парі стояти.

І губатий що зачне
„Отче наш” читати,
То так губи і складе,
Як ніби свистати.
Довго глухий поглядав,
Зі злости мінівся,
Далі — руку відвінув,
Ближче приступився
 Та по пиці його хватъ!
„От тобі свистати!”
 — Бог з тобою! — каже той:
 Бачиш, я губатий!
Але глухий — другий раз!
„Дарма, що багатий:
У нас церква не на те,
Щоб у ній свистати!”

С. Руданський.

У ВОРОЖКИ.

„Поворож мені, циганко,
Чорноока Цоро,
Чи діжду я днів щасливих,
Дороблюся скоро?”

 А циганка із долоні
 Узяла читати:
 „Будеш, каже, чоловіче
 Сім літ бідувати”.
„Сім літ? Ну, це ще стерпів би.
Що-ж потому смикнеш?”
„А потому, чоловіче,
Потому привикнеш”.

Іван Франко.

Ш К О Л Я Р.

Їде з ярмарку мужик,
Школяра здибає,
Підпив собі неборак,
Ото і питає:
„Що ти, хлопче, за один?“
„Я школляр“ — той каже.
„А коли ти, каже, шкляр,
То сідай же, враже!“
Школяр собі ані гадки,
Бере та й сідає,
А мужик сидить, мовчить,
Воли поганяє.
Далі в озеро звернув,
В саму середину,
Зупинився; воли плють;
Питає хлопчину:
„Що ти, каже, за один?“
— Я школляр, панотче! —
„То ти школляр, а не шкляр!“
Та як настукоче!...
„Геть із воза, куди хоч,
Бісовий школяру! ...“
Школяр поли підійняв:
— А що ж, господару! ...
Як пускатися на дно,
Не псувати ж воду;
Пустіть уже хоч з ярма
Скочити у воду!
„Не питайся! ... Куди хоч“,
Мужик промовляє...
Школяр тоді на вії...
Притику виймає.
Перегнувся на ярмо,
Полових по шкурі...
Їде школляр на сухе,
Мужик у баюрі.

Ст. Руданський.

ЦИГАН НА СПОВІДІ.

Раз задумав циганчук
Гріхи сповідати:
Іде просто до попа,
Приходить до хати.
Оглядає — ні попа,
Ні слуги Бог має,
А в горосі у печі
Сало закипає.
Циган сало із горшка,
Живо із пекарні,
Через цвінттар назадгузь
Та й до паламарні.
В паламарні, як на гріх,
Шапка на кілочку;
Він і шапку потягнув,
Сховав у куточку.
Та й тоді вже до попа
Гріхи сповідати.
Ото піп йому дає
Хреста цілувати.
Поцілував циганчук,
Піп його питает.
А той йому всі гріхи
І оповідає:
„Та й сьогодня, каже, я
Нагрішив потроху:
Ранком вигнав я свиню
З чужого гороху;
А у церкві шапку зняв . . .”
Говорить иссміло.
А піп йому: „То не гріх!
То добрее діло!”
— Добре, добре, нехай так! --
По „Буди Господне”
Піп до шапки, але ба!
І місце холодне . . .”

Піп до дому, до горшка,
Де кипіло сало,
А там ѹому лиш горох,
А сала не стало.

I промовив старий піп:
„Отже ж признавався!
А я старий та дурний
I не догадався!”

Ст. Руданський.

Л И С Т.

Один дідич мав у школах
Кохану дитину,
Ото раз до неї й пише:
„Мицій ти мій сину!

Як ти здоров — слава Богу,
А як добре вчишся, —
То не візьме тебе дідько,
Про те не журися.

Моя жінка, твоя мати
Без відома мого
Посилає на горіхи
Тобі золотого.

А я тобі посилаю
Старі ногавиці,
Зроби собі жупанину,
З рештків — рукавиці.

Та учися, мицій сину,
Та читай багато,
Бо ти дурнем зостанешся,
А я твоїм татом!”

Ст. Руданський.

ЛЕВ І ЧОЛОВІК.

У холодку лев лежить
Та ѹ собі дрімає,
Аж тут з ліса збитий вовк
Ледве шкандибає.

— А що тобі, вовче мій? —
Лев його литає.
„Чоловік мене побив!”
Вовк відповідає.
— Чоловік тебе побив? —
Зричав лев зо злости. —
Давай мені тут його,
Лишуться лиш кости!
Що ж таке той чоловік?
Я його не бачив...
„Непоказний він собі...”
Каже вовк і — плаче.
— Ну, а як тебе він бив?
„Плюнув лиш що сили,
А так сильно, аж свічки
В очах засвітились!”
— То так сильний чоловік?
Я б хотів пізнати,
І охоту мав би з ним
Двобій розпочати!
Так розлючений лежить
І про це думає,
Аж тут бачить, в лісі хтось
Дерево рубає.
І схопився лев як стій
З леговиська свого:
— Хто ти? — спитав рубача
Й приступив до нього.
„Я є боднар!” — каже хлон.
— Що це означає?
„То є майстер, що царям
Трони виробляє!”

— Ага, трони... Знаю вже.
Слухай-но Семене,
Може би ти трон зробив
Також і для мене?

„Чому ж би я не зробив!
Зроблю, як бажаєш,
І до вечера як стій —
Трон готовий маєш!”

Взявся боднар до діла,
Дубочки рубає,
Замісць трону він для льва
Клітку замишляє.

I не довго він робив:
За одну годину
Скінчив клітку й запросив
Льва у середину.

Лев оглянув гарний трон,
Увійшов гордливо,
Боднар радий зачинив
За ним двері живо.

Лев у троні простягнувсь,
Хоче виходити,
До дверей йде, а дверей
Ніяк відчинити.

Заревів zo злости лев,
Та до кратів пнеться,
Боднар руки заложив
I зо льва сміється.

Врешті бачить бідний лев,
Шо біда і горе,
Шо не вийде з клітки він,
Шо попав, як в море...

— Ага, знаю я тепер,
Лев до дядька каже:
— То ти звенися чоловік?
„Так, знай, лютий враже!

І тобі льве це нехай
Еуде для науки:
Нічим сила є без пляну,
Розуму і штуки!"

С. Калинець.

————— «» —————

ПРОХОЖІ ТА СОБАКИ.

Через левади та городи
Два куми йшло з весілля до господи.
Бредуть, балакають про щось...
Аж ось

Де не взялася собака в біса —
Чи зпід воріт, чи ізза ліси —
Присікалася, аж висчить...
Коли поглянуть — ще біжить
Мабуть з десяток чи й не більше...
Та як напали — батю мій!
Одна гаразд, друга ще гірше.
Кіндрат маха ціпком мерцій.
„Ось не займай лишень, Кіндрате”,
Гут обізвавсь до його Клім:
„Я їх натуру знаю, брате:
Відчеплються... ось ну, ходім!...
Та не махай і не дивися”...
От вони йдуть собі та йдуть.
Собаки й справді унялися,
А далі стало вже й не чутъ.

Оттак зависливії люди
(Вони є всюди!):
Як що завидно їм — куди!
Брехати, мов собаки, стануть...
А ти собі іди та йди:
Набрешуться та й перестануть.

Леонід Глібів.

НЕВДЯЧНИЙ КІНЬ.

Хто в воза коней запряга,
То гречно їх не просить.
Та добрий пан сказав, що вже
Того порядку досить.
І, зануздавши раз коня,
Він став питати в його:
„Чи вас у корінь запрягти,
Ти з боку — і з якого?
Коштовні віжки почепить,
Чи з простої сириці,
У голу руку взяти батіг,
Чи брати й рукавиці?”
Та мабуть кінь невдячний був,
А то й дурненький, може,
Бо на ласкаві ці слова
Він відповів негоже:
„Язык ваш любо так бренить,
Як добрій цимбали,
Але було б мене спитать
Як ще не зануздали.
Я знаю — віжки всі цупкі,
Чи з шовку чи з ременю;
Батіг усякий дошкаля,
Як вам попався в жменю.
Та й ще скажу: як чорт-зна-що
Я тут возити маю,
То краще б я не запрягавсь
Ні в корінь, ані з краю”.

В. Самійленко.

«»

РОЗУМНИЙ ПАНИЧ.

Привіз дідич раз на свята
Ізі школи сина,
І не може натішитись,
Що вчена дитина.

Раз здибає гуменного
І тому хвалиться:
„Ото, каже, мій синочок,
Як у школі вчиться!...

Та і розум, що за розум!
Як тобі, Іване?”
— Мені то щось не так то
Здається, мій пане!

Бо як би наш панич мали
Розуму доволі,
То нічого їм би було
Вчитися у школі!

Ст. Руданський.

————— «» —————

КОНИК СТРИБУНЕЦЬ.

У степу, в траві пахучій,
Коник, вдатний молодець,
І веселий, і співучий,
І проворний стрибунець,
Чи в пшениченьку, чи в жито,
До схочу розкошував
І цілісінькеє літо,
Не вгаваючи, співав:
Розгулявся на всі боки,
Все байдуже, все дарма...
Коли гульк — аж в степ широкий
Суне злючая зима.
Коник плаче, серце мліє;
Кинувсь він до муравля:
„Дядьку, он зима біліє!
От тепер же згину я!
Чуеш — в лісі ворон кряче,
Вітри буйнії гудуть?

Поратуй, порадь, земляче,
Як це лихо перебуту!"

— Опізнився, небораче, —
Відказав земляк йому:
Хто кохав життя ледаче,
Непереливки тому.

„Як же в світі не радіти?
Все кругом тебе цвіте",
Каже коник: „пташки, квіти,
Любе літчко на те;
Скочиш на траву шовкову,
Все співав би та співав."

На таку веселу мову
Муравель йому сказав:
„Проспівав ти літо Боже, —
Вдача вже твоя така, —
А тепер танцюй, небоже,
На морозі голака!"

Леонід Глібів.

«»

ГОСПОДАР ХАТИ.

Мужик лиха наробив,
А жінки боявся, —
Сюди-туди по кутках,
Та й під піл скінчався.
Та лопатою під піл:
„А вилізай, враже!"
А той далі у куток —
Та й до неї каже:
— Геть, погана сатано!
Геть, бісова мати!
Тепер мене не займай,
Я господар хати!"

С. Руданський.

ЖИДИ Й УКРАЇНЦІ.

Скоїлася катастрофа:
Потяг з шин звалився,
Один вагон в рів звернувся,
Другий лиш скилився.

В тім вагоні, що скилився,
Жидів повно було,
Тож у ньому, як в улию,
Відразу загуло:

— Гевалт! Гинемо! Рятуйте!
Ми усі побиті! —
Кричуть жиди, репетують,
Мов несамовиті.

А тихенько між собою
Стали шварготати,
Скільки мають за переляк
Грошей зажадати.

А тимчасом під вагоном,
Що перевернувся,
Хтось борсаєсь, сопе, стогне,
Нарешті добувся . . .

Виліз Прокіп, українець,
А за ним Микита;
В цього крижі, в того руки
Й голова побита.

Глянув Прокіл кругом себе
І каже до Микити:
-- Утікаймо, бо ще скажуть
Вагон підносити!

Не встиг Прокін до Микити
Ті слова сказати,
Оба скоро підвсліся
Й дали ногам знати.

М. Кумка.

■ ■ ■
ДВА ПЛУГИ.

Купець спровадив з фабрики два плуги,
Новісінські, один і другий, —
Одного зараз на село продав,
А другий далі на складі лежав.

По двох роках і другого купили,
Привезли, в шопі положили,
Розглянувся по шопі другий плуг,
А біля нього є й той давній друг!

— Ах, друже мій! — так з дива гість озвався —
Ти чистий, ясний, наче срібло те,
А я заржавів! Що це є таке?
Тож ти тут певно десь напрацювався,
А я в купця ховався —
І я постарівся і споганів зовсім,
А ти яснієш на ввесь двір і дім!

А друг йому на те відповідає:
— Причину і дитина знає!
Від праці власне так яснію я,
А ти сchorнів, дармуючи в купця...

І ти це знай, моя дитино люба:
Бездільність — то твоя погуба, —
А праця й пильність, то твоя краса.
Хто пильно вчиться, творить чудеса!

Ю. Шкрумеляк.

————— « » —————

ЖВАВИЙ ХЛОПЧИК.

Був собі хлопчик дуже жвавий,
Моторний і цікавий:
До всього придивлявсь
І пильно прислухавсь;

Що між собою скажуть люде,
Почує, довго не забуде.
Наслухавсь він, що дуже довгий світ,
Куди не глянь — все світ, ні тина ні воріт.

От, як діждали літа,
Придумав він побачить того світа
І на комору зліз; як глянув — аж зрадів.
„От, думає, як би я полетів
Далеко, аж у степ...! добре б нагулявся,
До вечера б до дому не вертався;
Літав би я туди що дня”...

Де не взялась свиня
І стала чухать об драбину
Багном обляпану спину,
Та так же тре, аж счасть тріщить,
А хлопчик на свиню „чу-чу, чу-чу” кричить...
Посунулась драбина і упала;
Свиня захрюкала і — драла;
А хлопчик на ввесь двір заголосив,

Як крейда побілів,
Забув і довгий світ, забув і степ широкий:
Страшний йому зробився дах високий...

Хотів уже скакати —
Була б тоді нахаба!
На щастя вийшла з хати баба
І кинулася ратувать.
„І як ти тут, питає, опинився?”
За бабу хлопчик ухопився.
— Я, каже, зліз, драбина тут була,
А чорная свиня прийшла
І чухаться тут заходилася,
Драбина хить — і повалилася,
Зоставсь я угорі... перелякався...

„Ох, мій голубчику маленький!
Ще добре, що зоставсь!
От, як би впав, і був би неживенький,

I горенько б тоді було...
Чого ж тебе туди знесло?"

— Бабусю! — каже він — хотів я подивитися,
Чи дуже довгий світ.
„Гай, гай! дивився б із воріт,
А лізти високо малому не годиться.
Ти може й світ хотів би облітать?
Тепер минулося, а вдруге не минеться;
Бач, в грудях сердечко неначе пташка беться,
І рученьки і ніжененьки тримтять".

Скажу я вам, не тілько що дитині,
Як мудрий дід мовляв мені колись:
Що вік живи, учися, стережись
І памятай, що є на світі свині.

Леонід Глібів.

ЗМІСТ ПЕРШОЇ ЧАСТИНИ.

	Стор.
Вступне слово	5
Як декламувати	6
I. Патріотичні декламації.	
До молоді. — Михайло Старицький	9
Мені тринацятий минало. — Т. Шевченко	10
Рідна школа. — М. Підгірянка	11
До праці враз. — М. Магир	12
Рідна моя. — Ізидор Воробкевич	13
Учієся — Т. Шевченко	13
Поклик до згоди ї любові. — Н. Mrійченко	14
Молоде покоління. — П. В.	14
До роботи! — Богдан Лепкий	15
Дитино знай! — Ю. Шкрумеляк	15
З тужини. — М. Підгірянка	16
Я дитина українська. — Ю. Шкрумеляк	17
О, не кажи. — М. Підгірянка	17
Реліка правда. — Г. Костельник	18
Начка — не мука! — Олег Підгірський	19
Чого мені жаль? — О. Браташ	20
Отче наш! — М. Підгірянка	21
Лиха дитина. — О. Горицвіт	22
Добра дитина. — О. Горицвіт	23
Рідна земля. — Степан Горський	24
До молоді. — Г. Капельгородський	24
Спротина. — О. Кониський	25
Відсько. — Ол. Бабій	26
Наші діти. — М. Підгірянка	26
Найдороша перлина. — В. Самійленко	27
Як я щаслива. — І. Трешневська	28
Не плачте батьки! — Г. Михалюньо	28
Я українець. — Ю. Ігорків	29
Будьте я цвіти! — М. Магир	30
Хто я? — П. Ш.	30
До української дитини. — Леся Українка	31
Нашій дітворі. — Михайло Дороцький	32
Слово української дитини. — Ю. Шкрумеляк	33

Стор.

Встане Україна. — У. К.	34
Заклик. — Богдан Лепкий	35
Хто любить Україну. — І. Трещневська	36
Мені однаково. — Тарас Шевченко	37
Поклін Рідній Школі. — Дмитро Макогон	38
Де школи! — Чайка Дністрова	39
Привіт Рідній Школі. — Олег Підгірський	40
Вітчина. — І. Т.	41
Українській дитині — М. Магир	42
В селянській хаті. — Ю. Шкрумеляк	43
Де Україна? — Ю. Шкрумеляк	45
Рідна мора. — М. Петрів	46
Україна — Ірма Остапівна	47
Хто ти є? — Богдан Федчук	48
Ми всі діти українські. — Ю. Шкрумеляк	49
Україна. — Остап Вільшина	50
Охрім у вовчій ямі. — (Боз.)	51
Мій край. — Р. Купчинський	52
Честь роботі! — „Дзвінок”	53
Українська земля. — Білоданчик	54
В борбі за життя. — В. Корженко	55
Світло. — У. Кравченко	56
Україна. — Ю. Шкрумеляк	57
Шо наш Дніпро бачить. — О. Підгірський	58
Не впадайте! — Теодор Коваль	59
Де є наше право... — Марійка Підгірянка	59
До праці! — Борис Грінченко	60
Туга за рідним краєм. — А. Е. Желехівська	60
Моя вітчина. — Ірма Остапівна	61
Грай пісне! — М. Магир	62
Рідний край. — Павло Грабовський	62
Наша твердиня, рідна мова. — С. Черкасенко	64
О слово рідне! — О. Олесь	64
Працюй і щади. — Богдан Лепкий	65
Не забудь юних днів. — Іван Франко	67
Молитва. — Володимир Масляк	68
Прадідівський наказ. — Л. („Дзвінок“)	69
Буковина. — Осип Юрій Фед'кович	70
Українець я із роду! — М. Угрин-Безгрішний	71
Українка я із роду! — М. Угрин-Безгрішний	72
 II. Веселі декламації.	
З екзамену. — Іван Франко	74
Циган на толоці. — С. Руданський	75

Стор.

Дурна гуска. — М. Магир	76
Фахова нелуга. — М. Кумка	77
Заяць. — С. Руданський	78
Три бажання. — М. Магир	79
Засідатель. — Ст. Руданський	80
Голубці. — С. Ковбель	81
Огово не вадить. — С. Руданський	82
Лебідь і гуси. — Евген Гребінка	83
Рабінова дума. — Ст. Руданський	84
Жаба і єл. — Леонід Глібів	85
Чумак з мазницею. — С. Руданський	86
Клим на ловах. — В. Ляшук	86
Греба всюди приятеля. — С. Руданський	87
Багатий — бідний. — Л. Боровиковський	88
Жидівський барометер. — М. Кумка	89
Хитрій рабін. — М. Магир	89
Пригоди з чорнимолом. — М. Кумка	90
Деї бочки. — Леонід Глібів	91
Гуцул і залізниця. — М. Соняшник	91
Утопився дідусь. — М. Кумка	92
Воїки. Ст. Руданський	93
Циган пасічник. — Ст. Руданський	94
Соломяний дід. — Леонід Глібів	95
Кравець. — С. Руданський	96
Оси та жовна. — М. Соняшник	97
Незгода — то шкода. — Леонід	98
Місяць. — С. Руданський	99
Зайчик, що робив мамі на перекір. — Г. Костельник	100
Славак. Юрій Фед'кович	101
Чи голосна церква? — С. Руданський	102
Електрика. — С. Ковбель	102
Згуба душі. — С. Руданський	103
Запорожці в короля. — С. Руданський	104
На молочній дорозі. — Михайло Кумка	104
Хто кого лучше — С. Руданський	105
Синиця. — Леонід Глібів	106
Циган в огірках. — С. Руданський	107
Вовк і кіт. — Леонід Глібів	108
Циган з хроном. — С. Руданський	109
Горорила небіжечка. — М. Кумка	110
Глухий і губатий. — С. Руданський	110
У ворожки. — Іван Франко	111
Школяр. — С. Руданський	112
Циган на сповіди. — С. Руданський	113
Лист. — С. Руланський	114

	Стор.
Лев і чоловік. — С. Калинець	115
Прохожі та собаки. — Леонід Глібів	117
Невдачний кінь. — В. Самійленко	118
Розумний панич. — С. Руданський	118
Коник стрибунець. — Леонід Глібів	119
Господар хати. — С. Руданський	120
Жиди й українці. — М. Кумка	121
Два плуги. — Ю. Шкрумеляк	122
Жававий хлопчик. — Леонід Глібів	122

ТЕАТР ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

І. ГАВРАЧИНСЬКИЙ: Гостина Святого Миколая. Сценічна картина в двох діях	.10
М. КУМКА: Монольоги й діяльоги для дітей і молоді	25
К. М.: Козацькі діти. Сценічна картина в двох діях	10
М. ЄРЕМІЙ: I. Без старших — комедійка на дві дії. II. Микольщів подарунок, комедійка в одній дії	15
В. О. ВІЛІНСЬКА: У школі. Подруги. Дві діточі сценки на 1 дію кожна	10
В. О. ВІЛІНСЬКА: Марусина ялинка. — Різдвяна п'еска для дітей	15
Тарасовим шляхом. — Збірка промов, декламацій та сценічних картин на Шевченківські роковини.	35
М. КУМКА: Декламації на День Матері . .	35
Маємо також на складі інші видання для дітей і молоді. Пишіть по каталогу.	

Замовлення слати на адресу:

U K R A I N I A N V O I C E

P. O. Box 3626,

WINNIPEG,

—

MANITOBA

для науки співу в школі чи дома
наиліпше надається

ШКІЛЬНИЙ СПІВАНИК

у трьох частях з нотами на 1, 2, 3 голоси.
Багато оригінальних пісень, уложених для
українських дітей в Канаді

При кінці є уміщений
ДОДАТОК ГІМНАСТИЧНИХ ВПРАВ
з топірцем, вільноруч і лентами
для хлопців і дівчат. До всіх вправ є подані
образці з описом кожного руху.

Цей співник повинен мати кождий україн-
ський учитель і кожда українська дитина.
Він повинен бути в кождій хаті, де є
українські діти.

Ціна 75 цт.

Замовлення слати на адресу:

UKRAINIAN VOICE

Box 3626 Sta. B. —— Winnipeg, Man.